

Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması Kadın Dosyası

Ipsos Sosyal Araştırmalar

Mart 2019

VISA

&

FODER
FİNANSAL OKURYAZARLIK VE
ERİŞİM DERNEĞİ

için hazırlanmıştır

GAME CHANGERS

İçindekiler

3

Araştırma Arka Plan & Amacı

4

2017-2019 / Türkiye- Kadın karşılaştırması

15

Mevcut Ekonomik Durum

23

Finansal Okuryazarlık Endeksi

32

Temel Finansal Bilgi Düzeyi

34

Finansal Davranışlar

49

Temel Finansal Tutumlar

51

Sonuç

Araştırmanın Arka Planı ve Amacı

Türkiye’de bireylerin ekonomik güçlenmesi ve finansal sistemin sürdürülebilirliğini sağlamak için **vatandaşların finansal okuryazarlık düzeylerini ölçebilmek** ve bu doğrultuda **politika ve program geliştirmek** önemlidir.

Hem 2017’de hem de 2019’da yürütülen bu araştırmanın amacı; Türkiye’de genel kamuoyunun **finansal okuryazarlık düzeyini** tespit etmek, **finansal ürün ve hizmetlere erişim** konusundaki **tutum ve davranışlarını** ortaya koymaktır ve seneler içinde gerçekleşen değişimi gözlemlemektir.

Genel kamuoyu nezdinde gerçekleştirilen bu çalışmanın KADIN özelinde değerlendirilmesi de kritiktir. 7 İBBS 2 düzeyinde 26 ilde 2000 kişi ile yürütülen bu çalışmada **18 yaş üstü 970** kadın ile görüşülmüştür.

Bu Raporda Kadınların finansal okuryazarlık konusundaki bilgi düzeyleri hem demografik kırılımlar açısından incelenmiş hem de 2017 ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

2017-2019 karşılaştırması

Demografi

2017-2019 kadın profilinde bir farklılaşma yoktur. Benzer profile kadın kitlesi ile görüşülmüştür.

Ekonomiye ilişkin

Bu sorular 2017 yılında sorulmamıştır

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Kadınlar Türkiye geneline göre; daha düşük eğitilmiş, evli, çocuk sahibi, iş gücünde yer almayan ve genele göre daha az kişiye bakmakla yükümlü kişilerdir.

Türkiye ekonomisinin mevcut durumu

	TR	Kadın
Kötü	58	57
İyi	9	8

Kişisel mali durumu

	TR	Kadın
Kötü	41	38
İyi	13	13

Türkiye ekonomik krizde mi?

	TR	Kadın
Evet	77	78

Kadınların gerek Türkiye'nin gerekse de kendi ekonomik / mali durumlarına ilişkin görüşleri Türkiye geneli ile benzerdir. Kadınlar da bu konularda olumsuz görüş içindedir. Önlem alma konusunda da yine Türkiye geneli ile benzer bir tablo vardır, hem Türkiye genelinde hem de kadınlar da **%46 önlem almama** durumu var.

2017-2019 karşılaştırması

Gelir

	2017	2019
Kişisel gelirim yok	38	45
Ortalama kişisel gelir	1040	1040
Ortalama hane geliri	2765	3219

2017 yılına göre kişisel geliri olmayan kadın oranında ciddi bir artış var. Kişisel geliri olan kadınlar nezdinde ise elde edilen gelirin 2 yıl öncesiyle benzer düzeyde kalması dikkat çekici bir konudur.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

	TR	Kadın
Kişisel gelirim yok	30	45
Ortalama kişisel gelir	1673	1040
Ortalama hane geliri	3316	3219

Beklendiği gibi kadınların kişisel geliri olmaması durumu Türkiye geneline göre daha yüksek. Kişisel geliri olanlar nezdinde ise yine elde edilen gelir Türkiye genelinden düşük. Hane geliri ise benzerlik gösteriyor.

Finansal Okuryazarlık Endeksi

	2017	2019
Finansal Okur Yazarlık Endeksi	53	55
Bilgi	61	63
Davranis	51	51
Tutum	47	51

2017 yılına göre özellikle finansal konulardaki tutumlardan dolayı kadınların Finansal OkurYazarlık Endeksleri 2 puan yükselmiştir.

	TR	Kadın
Finansal Okur Yazarlık Endeksi	55	55
Bilgi	65	63
Davranis	51	51
Tutum	49	51

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında benzer bir durum söz konusudur. Alt kırılımlarda incelendiğinde bilgi düzeyinde 2 puan düşüş buna karşılık tutumda 2 puan artış vardır.

2017-2019 karşılaştırması

Temel Finansal Bilgi Skoru

2017

2019

10 sorudan 7 soruya doğru
cevap verme

64

70

Ortalama (... / 10)

7,0

6,87

2017 yılına göre Temel Finansal Skor'da kadınlar nezdinde ciddi bir artış olmuştur. Bir sonraki sayfada verilen detaylarda da görüleceği gibi birkaç matematiksel işlem hariç her türlü konuda kadınların bilgi ve beceri düzeyi artmıştır.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

TR

Kadın

10 sorudan 7 soruya doğru
cevap verme

75

70

Ortalama (... / 10)

7,31

6,87

Ancak Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında bu oran hal alt seviyededir. Bunun da temel sebebi; matematiksel beceri gerektiren sorulardır.

2017-2019 karşılaştırması

Matematiksel beceri

	2017	2019
- Basit finansal işlem becerisi	75	82
- Enflasyonun satın alma gücü üzerindeki etkisine yönelik	57	59
-Zor aritmetik işlem gerektirmeyen faizi anlama	91	87
-Basit faiz hesaplama	44	53
-Bileşik faiz hesaplama	43	33

Bileşik faiz hesaplama konusu dışında kadınların 2017 senesine göre bilgi düzeyleri artmıştır.

Kavramsal beceri

	2017	2019
Risk kavramı bilgisi	83	89
Enflasyon kavramı bilgisi	89	90
Enflasyonun satın alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi	85	91
Risk kavramı ve getiri ilişkisi bilgisi	79	83
Kur değişikliğinin alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi	80	85

Matematiksel işlemlerde olduğu gibi kavramsal bilgilerde de 2017'ye göre artış var.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Matematiksel beceri

	TR	Kadın
- Basit finansal işlem becerisi	86	82
- Enflasyonun satın alma gücü üzerindeki etkisine yönelik	63	59
-Zor aritmetik işlem gerektirmeyen faizi anlama	90	87
-Basit faiz hesaplama	63	53
-Bileşik faiz hesaplama	34	33

Ancak Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında kadınların matematik işlemi gerektiren konularda daha az bilgili olduğu söylenebilir.

Kavramsal beceri

	TR	Kadın
Risk kavramı bilgisi	89	89
Enflasyon kavramı bilgisi	90	90
Enflasyonun satın alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi	92	91
Risk kavramı ve getiri ilişkisi bilgisi	84	83
Kur değişikliğinin alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi	87	85

Ve Kavramsal konularda Kadınların bilgi düzeyi Türkiye geneli ile benzerdir.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

2017-2019 karşılaştırması

Hanedeki paranın kullanımı

2017 2019

Evet dahil oluyorum

72 80

Hane bütçesi yapma

2017 2019

Evet yapılıyor

69 74

Hane bütçesine katkı

2017 2019

Evet yapılıyor

48 51

2017 yılına göre kadınların günlük kararlara dahil olma, ve hane bütçesi yapma ve bütçeye katkıda bulunma durumu daha fazla.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Hanedeki paranın kullanımı

TR Kadın

Evet dahil oluyorum

76 80

Hane bütçesi yapma

TR Kadın

Evet yapılıyor

74 74

Hane bütçesine katkı

TR Kadın

Evet yapılıyor

65 51

Hane bütçesi yapılması konusu Türkiye geneli ile benzer olmasına rağmen, günlük para kullanımında kadınlar Türkiye geneline göre daha fazla söz sahibidir. Ancak hala hane bütçesine katkıda bulunma konusundaki seviye daha düşüktür.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

Kırmızı: bir önceki seneye / türkiye geneline göre düşük

2017-2019 karşılaştırması

Birikim Yapma

2017 2019

Evet yapıyorum

41 48

Neden Para Biriktiriyor

2017 2019

Beklenmedik finansal zorluk yaşamam halinde hazırlıklı olmak için

13 22

"Kötü gün parası" olarak biriktiriyorum, herhangi bir özel nedeni yok

27 17

Çocuklarımla geleceğine yatırım (eğitim hariç)

17 13

Kadınlar nezdinde birikim yapma 2019'da daha yüksek. Ancak temel motivasyon kötü gün için birikim yapmaktan ziyade beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olmak şeklinde değişim göstermiştir.

Para **biriktirememenin** temel sebebi geçen sene olduğu gibi gelirin yetersizliğidir. Ancak borçların olması ve harcamaların çok olması 2019 yılında birikim yapamama sebebi olarak daha fazla belirtilmektedir.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Birikim Yapma

TR Kadın

Evet yapıyorum

45 48

Neden Para Biriktiriyor

TR Kadın

Beklenmedik finansal zorluk yaşamam halinde hazırlıklı olmak için

23 22

"Kötü gün parası" olarak biriktiriyorum, herhangi bir özel nedeni yok

16 17

Çocuklarımla geleceğine yatırım (eğitim hariç)

11 13

Kadınlar nezdinde birikim yapmak Türkiye genelinden bir nebze daha yüksek. Ama para biriktirme motivasyonları benzer.

Para **biriktirememe** için belirtilen ~~temel~~ cevaplar Türkiye geneli ve kadınlar nezdinde benzerdir.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

Kırmızı : bir önceki seneye / türkiye geneline göre düşük

2017-2019 karşılaştırması

Borç Durumu

	2017	2019
Hane borcu var mı	42	44
Kişisel borcu var mı	25	32
Borçlanma niyeti	19	21

Kadınların kişisel borçları 2019 senesinde daha fazladır.

Borç Ödeme Davranışı

	2017	2019
Borcumu sıklıkla zamanında öderim	92	86
Kredi kartımın dönemlik borcunun tamamını öderim	56	54
Kredi borcumu gününde öderim	81	79

Hem Türkiye geneli hem de kadınlar borçlarına sadıktır. Sadece kredi kartı ödemelerinde ve dönemsel borcun tamamını ödemede daha esnekler. Bu da kredi kartlarının kişilere verdiği haklardan kaynaklanmaktadır. Ancak kadınlarda borcun tamamını ödeme oranında 2017 yılına göre bir düşüş yaşanmakta, bu durum kişisel borçların artması ve ekonomik darboğaz ile ilişkili olabilir.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Borç Durumu

	TR	Kadın
Hane borcu var mı	48	44
Kişisel borcu var mı	40	32
Borçlanma niyeti	25	21

Ama Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında borçlanma konusunda Türkiye'den daha düşüktedir.

Borç Ödeme Davranışı

	TR	Kadın
Borcumu sıklıkla zamanında öderim	87	86
Kredi kartımın dönemlik borcunun tamamını öderim	52	54
Kredi borcumu gününde öderim	76	79

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

Kırmızı: bir önceki seneye / türkiye geneline göre düşük

2017-2019 karşılaştırması

Finansal Ürün Sahipliği

2017 2019

Ödeme	75	72
Tasarruf ve Emeklilik	62	69
Kredi	61	62
Sigorta	8	6

Özellikle tasarruf ve emeklilik ürünleri sahipliği 2017'ye göre kadınlar nezdinde artış göstermiş.

Banka ATM Kartı	75	72
Kredi kartı	58	60
Altın	45	35
Vadesiz mevduat hesabı	22	33
Bireysel ihtiyaç kredisi	12	14
Vadeli mevduat hesabı	9	11
Döviz	12	11
Gayrimenkul	15	6

2 sene öncesine göre altın alımından ziyade vadesiz mevduat hesabı sahipliği / kullanımı artmış.

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Finansal Ürün Sahipliği

TR Kadın

Ödeme	76	72
Tasarruf ve Emeklilik	79	69
Kredi	68	62
Sigorta	7	6

Ancak hala ürün sahipliği konusunda kadınlar Türkiye genelinin gerisinde.

Banka ATM Kartı	76	72
Kredi kartı	66	60
Altın	31	35
Vadesiz mevduat hesabı	36	33
Bireysel ihtiyaç kredisi	17	14
Vadeli mevduat hesabı	13	11
Döviz	13	11
Gayrimenkul	7	6

Ama altın sahipliği yine de kadınlar nezdinde Türkiye geneline göre daha yüksek.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

2017-2019 karşılaştırması

Finansal Davranışlar

2017

2019

Faturalarımı zamanında öderim	85	81
Bir şey satın almadan önce maddi gücümün buna yetip yetmeyeceğini detaylıca düşünürüm	82	79
Kendi mali yani parasal işlerimi yakından takip ederim	76	73
Aylık ödemelerimi yapamadığımda aşırı strese girerim	79	76
Cüzdanımda her zaman nakit para vardır	69	67
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	68	67
Özellikle çocuklarım için kenarda para biriktiriyorum	43	34
Uzun vadeli hedeflerim var ve onlar için yatırım/ birikim yapıyorum	47	39
Gelecek çok belirsiz, bu nedenle uzun vadeli plan yapmıyorum	47	46
Finansal/ parasal kararlarla ilgili zorlanırım ve yardıma ihtiyaç duyarım.	51	47
Param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam	46	36
Faiz içeren finansal araçlara dini sebeplerle yatırım yapmam	41	32
Para harcamamak için mümkün olduğu kadar evde vakit geçiriyorum	42	41

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Finansal Davranışlar

TR

Kadın

Faturalarımı zamanında öderim	81	81
Bir şey satın almadan önce maddi gücümün buna yetip yetmeyeceğini detaylıca düşünürüm	78	79
Kendi mali yani parasal işlerimi yakından takip ederim	76	73
Aylık ödemelerimi yapamadığımda aşırı strese girerim	76	76
Cüzdanımda her zaman nakit para vardır	68	67
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	67	67
Özellikle çocuklarım için kenarda para biriktiriyorum	54	34
Uzun vadeli hedeflerim var ve onlar için yatırım/ birikim yapıyorum	42	39
Gelecek çok belirsiz, bu nedenle uzun vadeli plan yapmıyorum	50	46
Finansal/ parasal kararlarla ilgili zorlanırım ve yardıma ihtiyaç duyarım.	46	47
Param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam	37	36
Faiz içeren finansal araçlara dini sebeplerle yatırım yapmam	32	32
Para harcamamak için mümkün olduğu kadar evde vakit geçiriyorum	51	41

Genel kitlede olduğu gibi ekonomik darboğazın etkisi kadınlar nezdinde de çok net görülüyor. Öncelikle zamanında ödeme konusunda eskiye göre daha zorlanılmakta. Ayrıca–çocuklar için olsa bile para biriktirme, uzun vadeli hesaplar yapma konusunda daha çekimserdir. Ve kadınlarda gereksiz ve impulse alışveriş yapmaktan kaçınma gibi davranışlar gelişmiştir.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

2017-2019 karşılaştırması

Finansal Tutumlar

2017

2019

Büyük hayallerim yok, geçimimi sağlayabilecek yeter	61	55
Para harcamak içindir	57	48
Aileme ve kendime daha fazla zaman harcayabilmek için daha az para kazanmayı göze alabilirim.	50	42
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	46	45
Yatırım yaptığımda paramın bir kısmını riske atmaya hazır olurum	38	31
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	36	38
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	34	32
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcayabilirim	39	28
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	36	29
Bundan sonra tek umudum piyangodan para çıkması	33	35
Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem	28	23

Türkiye geneli ile karşılaştırma

Finansal Tutumlar

TR

Kadın

Büyük hayallerim yok, geçimimi sağlayabilecek yeter	55	55
Para harcamak içindir	51	48
Aileme ve kendime daha fazla zaman harcayabilmek için daha az para kazanmayı göze alabilirim.	42	42
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	47	45
Yatırım yaptığımda paramın bir kısmını riske atmaya hazır olurum	35	31
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	39	38
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	35	32
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcayabilirim	30	28
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	32	29
Bundan sonra tek umudum piyangodan para çıkması	38	35
Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem	27	23

Kadınların finansal konulardaki tutumları da 2019'da oldukça farklılaşmıştır. Para harcama, risk alma, anı yaşamak gibi her türlü konuda 2017'ye göre daha temkinliler.

Yeşil : bir önceki seneye / türkiye geneline göre yüksek

Kırmızı: bir önceki seneye / türkiye geneline göre düşük

Özetle

2017 ile karşılaştırıldığında Kadınların 2019'da finansal konularda nispeten gelişim gösterdiğini söylemek mümkün.

- **Finansal okuryazarlık endeksi 2 puan artış ile 55 puana yükseliyor.**
- **Matematiksel ve kavramsal beceri sorularından 7'sine doğru cevap verme oranı %64'ten %70'e çıkıyor.**
- **Hane bütçesi yapılması, hane bütçesine kişisel katkıda bulunma ve aynı zamanda hane harcamalarında günlük kararlara dahil olma başlıklarında kadınlar 2019'da daha etkili oluyor.**
- **Para biriktirme konusunda daha istekliler ve 2017'ye göre daha fazla kadın para biriktiriyor.**
- **Buna paralel mevduat sahipliği artarken tam aksine geleneksel para biriktirme araçlarından biri olan altına yatırım yapma düşüyor.**

Tüm bunlar kadınların 2 sene içinde daha bilinçli ve finansal okuryazarlık konusunda daha bilgili olduğunu göstermekte.

Mevcut Ekonomik Durum

Ekonomik Durum

Gerek Türkiye'nin ekonomisine gerek kişisel mali durumlara ilişkin konularda «kadınların» görüşü Türkiye geneli ile paraleldir. Her iki konuda da sadece yaklaşık %10'luk bir kesim olumlu bir kanıya sahiptir.

	«Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye ekonomisinin mevcut durumunu nasıl buluyorsunuz ?»			«Genel olarak düşündüğünüzde şu andaki kişisel mali durumunuzu nasıl buluyorsunuz ?»		
	İyi	Ne iyi Ne Kötü	Kötü	İyi	Ne iyi Ne Kötü	Kötü
Türkiye Genel %	9	33	58	13	45	41
Kadın % n=970	8	33	57	13	38	48

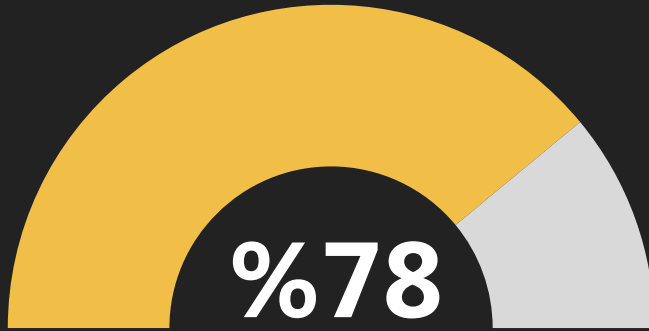
Demografik kırılımlar açısından incelendiğinde

- 60 yaş üstü kadınlar biraz daha **pozitif**
- Çocuk sahibi kadınlar ise daha **negatif** bir yaklaşım içinde

Ekonomik Kriz

Yine Türkiye geneli ile benzer bir oranda «Kadınların» %78'i Türkiye'de ekonomik kriz olduğunu düşünüyor. Özellikle 18-39 yaş grubu daha genç kadınlarda kriz olduğu inancı daha yüksek (%80 üzerinde). Ancak, kadınların %46'sı bu krize karşılık bir önlem almıyor. Önlem almama konusu 18-24 yaş grubunda ve çocuksuz kesimde daha yüksek.

«Siz şu anda Türkiye'de ekonomik kriz olduğunu düşünüyor musunuz?»

Katılıyorum (5 üzerinden
5 ve 4 skoru verenler)

n=970

Önlem alan kadınların aldığı önlemlerin başında kişisel bakım, süpermarket ve dışarıda yeme içme gibi harcamalar geliyor

«Ekonomik krize karşılık siz herhangi bir önlem alıyor musunuz?»

n=753

Ekonomik Krizin Etkileri

Kadınların %73'ü alım gücünün azaldığını düşünüyor ve %32'si ekonomik açıdan kendini güvende hissetmiyor.

Diğer önemli endişe ise işsiz kalacakları düşüncesi (%46).
18-39 yaş grubu, lise mezunu, bekar ve yüksek finansal bilgi düzeyine sahip kadınlar nezdinde bu endişe daha yüksek.

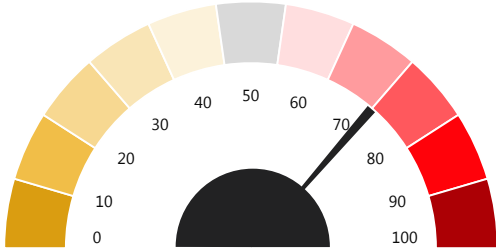
TÜRKİYE

%74

%43

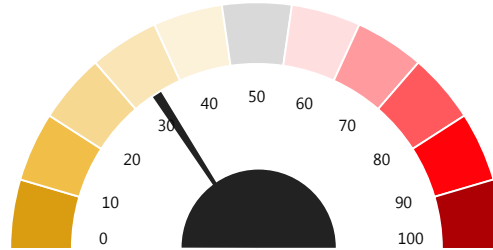
%51

KADIN %73

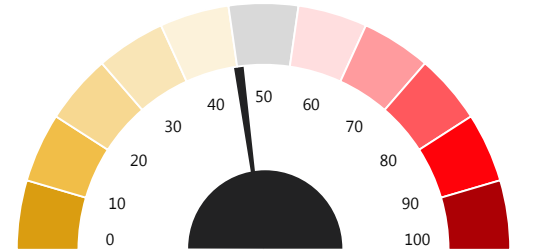
Alım gücümün azaldığını
düşünüyorum →
«KATILIYORUM»

%32

Kendimi ekonomik
açıdan güvende
hissediyorum →
«KATILMIYORUM»

%46

İşsiz kalmaktan endişe
ediyorum →
«KATILIYORUM»

2019 → n=970

Finansal Durum

2017 - 2019 karşılaştırmasında en dikkat çekici konu 18 yaş ve üstü kadınlarda kişisel geliri olmayan kitledeki artıştır. 2017'de bu oran %38 iken 2019'da %45'e yükselmiştir.

Ortalama Kişisel Gelir

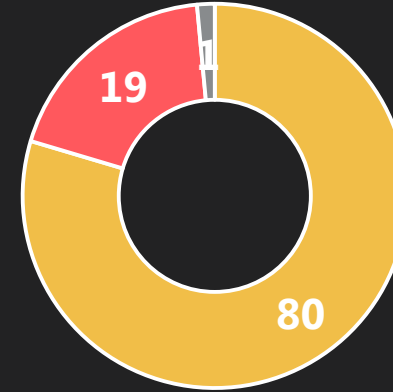

Bir diğer kritik husus ise elde edilen kişisel gelirin 2017 ile hemen hemen aynı olmasıdır.

Ortalama Hane Geliri

Düzenli Güvenilir Hane Geliri (%)

Kadınların %80'i hane gelirlerinin düzenli ve güvenilir olduğunu düşünmektedir. Kadınların bu görüşü hem Türkiye geneli ile (%79) hem de 2017 ile benzerdir. (%78)

■ Evet ■ Hayır ■ Bilmiyorum

2017 → n=982
2019 → n=970

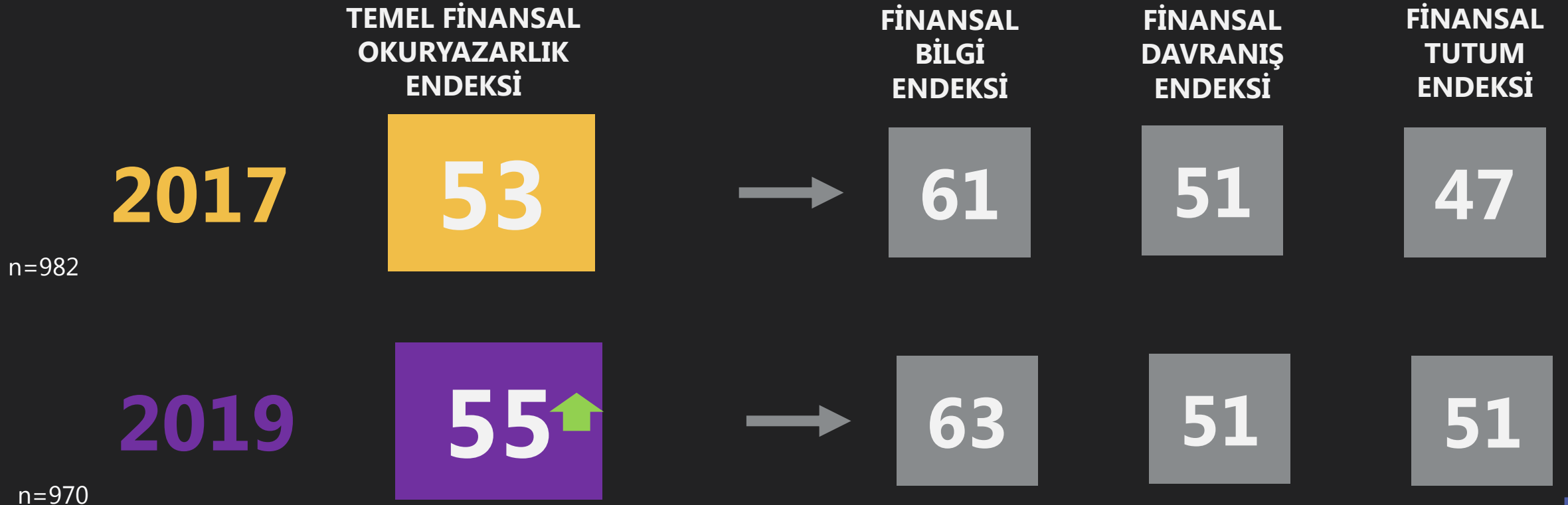
Finansal Okuryazarlık Endeksi

FİNANSAL OKURYAZARLIK ENDEKSİ

Kadınların temel finansal okuryazarlık düzeyi 2019 yılında 100 üzerinden 55'tir.

2017'den bu güne finansal okuryazarlık düzeyinde 2 puanlık bir artış olmuş ve bu artış özellikle bilgi ve tutum endeksinden kaynaklanıyor.

FİNANSAL OKURYAZARLIK ENDEKSİ -2019

Kadınlarda finansal bilgi düzeyini alt kırılımlarında incelediğimizde, bilgi düzeyinin özellikle **kavramsal bilgilerden** dolayı yüksek olduğunu söylemek mümkün.

TEMEL FİNANSAL OKURYAZARLIK ENDEKSİ -2019	FİNANSAL BİLGİ ENDEKSİ			FİNANSAL DAVRANIŞ ENDEKSİ	FİNANSAL TUTUM ENDEKSİ
55	63			51	51
	matematiksel	kavramsal	ürün bilgisi		
	58	87	52		

2017 ile karşılaştırdığımızda ise :

Matematik bilgi düzeyinin 62 endeks skorundan 58'e gerilediği ancak

Diğer tüm konularda 2017'ye göre bilgi düzeyinde artış olduğu görülmektedir.

Temel Finansal

Bilgi

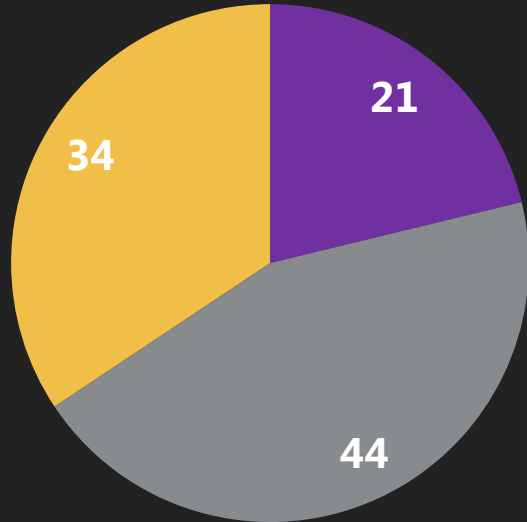
Düzeyi

Finansal Bilgi Düzeyi Algısı

18 yaş üstü kadınların 1/5'i finansal konulardaki bilgi düzeyinin diğer yetişkinlere göre daha yüksek olduğunu düşünmektedir. Bu algı düzeyinin 2017'ye göre aynı seviyede olduğu gözlemlenmektedir. Bu görüş Türkiye geneli ile de benzerdir (%21)

«Türkiye'deki diğer yetişkinlerle kıyasladığınızda, finansal konulara dair bilgi düzeyinizin nasıl olduğunu söylersiniz?»

■ Daha iyi

■ Aynı düzeyde

■ Daha kötü

n=970

Bilgi düzeyi;

Çalışma hayatında olanlarda %29

Yükseköğretim mezunlarında %37

En yüksek gelir grubunda %100

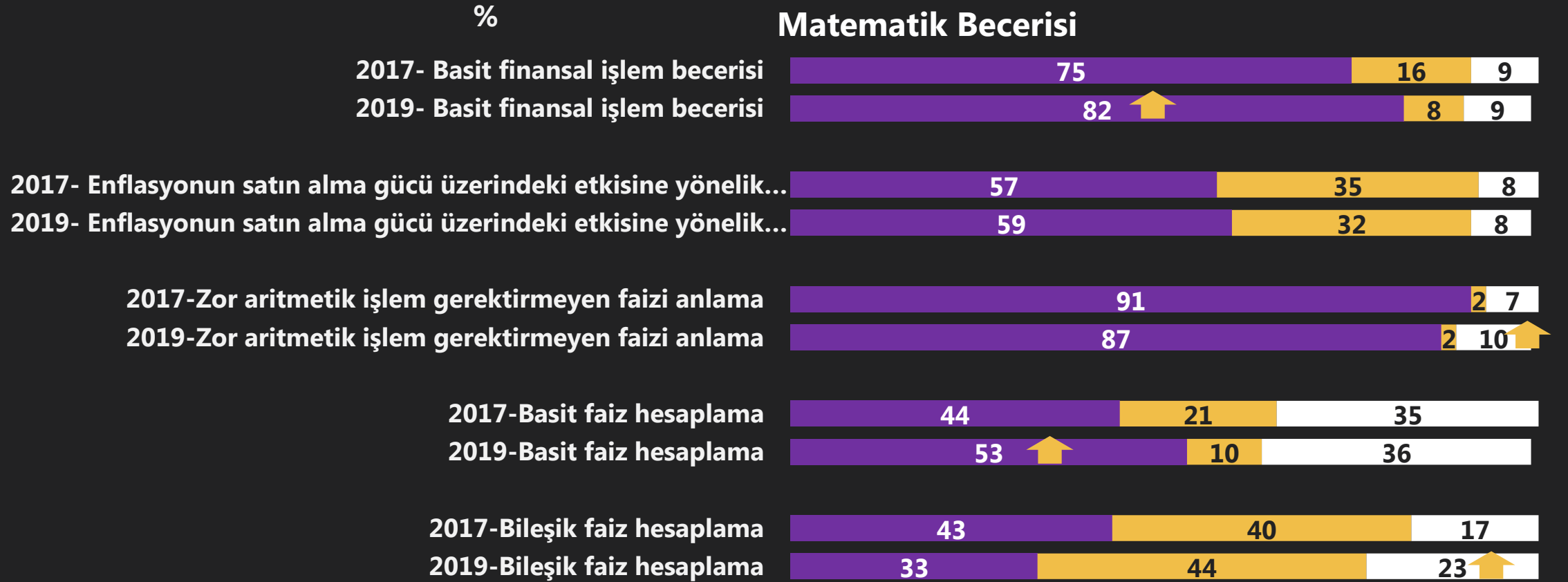
Daha yüksek.

Basit Finansal İşlem Yapma Becerisi

	Soru İfadesi	Soru Türü	Soru Amacı
S1	Beş kardeşe 2000 TL veriliyor. Bu para beşi arasında eşit dağıtılsa her bir kardeş ne kadar para alır?	Doğru / Yanlış cevap	Basit finansal işlemleri yapmak için gerekli aritmetik beceri sahipliğini test etmek
S2	Peki kardeşlerin bu 2000 TL'lik parayı bölüşmek için 1 yıl beklemeleri gerektiğini ve bu 1 yıl içinde enflasyonun artacağını düşünün. 1 yıl sonunda kendi paylarıyla alabilecekleri şeyler sizce bugüne göre artar mı azalır mı yoksa aynı mı kalır?	Doğru / Yanlış cevap	Enflasyonun satın alma gücü üzerindeki etkisine yönelik bilgi düzeyi
S3	Arkadaşınıza bir gün 100 TL borç verdiniz, o da ertesi gün size 100 TL geri verdi. Arkadaşınız bu borç için ne kadar faiz ödedi?	Doğru / Yanlış cevap	Zor bir aritmetik işlem gerektirmeyen faiz düzeyini anlama becerisi
S4	Vadeli mevduat hesabına senelik yüzde 10 faizle 100 TL yatırdığınızı düşünün. Bu hesaba başka para yatırmadığınızı ve hesaptan hiç para çekmediğinizi düşünün. Birinci senenin sonunda ödenen faizle beraber hesabınızda ne kadar para olur?	Doğru / Yanlış cevap	Basit faiz hesaplama becerisini test etmek
S5	Peki, bu hesapta iki senenin sonunda ne kadar para olur?	Doğru / Yanlış cevap	Bileşik faiz hesaplama becerisini test etmek
S6	Şimdi size bazı ifadeler okuyacağım. Bu ifadeler sizce doğru mudur yoksa yanlış mı Eğer biri size bir yatırımla çok para kazanma şansı sunuyorsa, bu yatırımla çok para kaybetme olasılığınız da yüksek olur. Enflasyon artarsa hayat pahalılığı da artar Enflasyon artarsa alım gücü azalır Eğer yatırımlarınızı birden fazla yere bölerseniz tüm paranızı birden kaybetme ihtimaliniz azalır Doların Türk lirası karşısında değer kazanması kişisel alım gücünü azaltır	Doğru / Yanlış cevap	Risk kavramı bilgisi Enflasyon kavramı bilgisi Enflasyonun satın alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi Risk kavramı ve getiri ilişkisi bilgisi Kur değişikliğinin alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi

Basit Finansal İşlem Yapma Becerisi

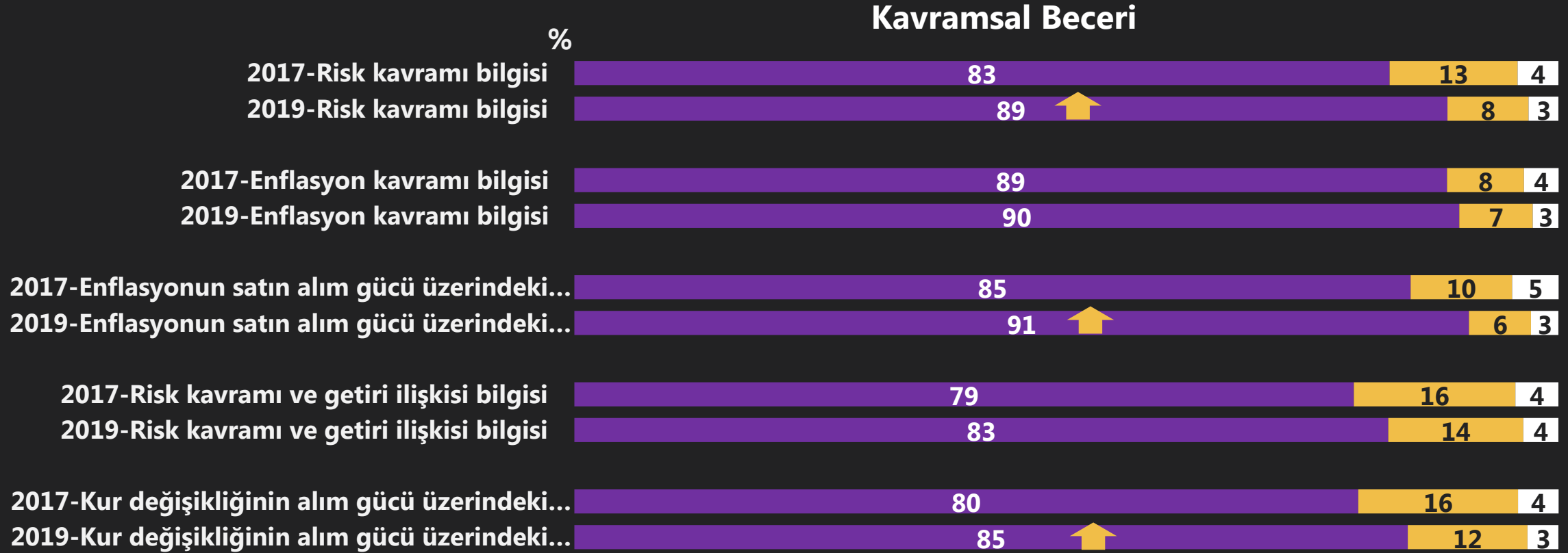
2017 senesi ile karşılaştırıldığında basit matematiksel işlemler ve basit faiz hesaplama bilgi düzeyinde artış söz konusu; bileşik faiz hesaplamada ise soruyu yanıtlamama oranı yükselişte.

2017 → n= 982
2019 → n= 970

Basit Finansal İşlem Yapma Becerisi

Temel finansal kavramlara yönelik bilgi düzeyi 2017’de de olduğu gibi oldukça yüksek. Genel kamuoyu ile benzer şekilde risk kavramı, enflasyon ve kur değişikliğinin alım gücüne etkisi konusunda bilgi düzeyinde artış gözlenmekte.

2017 → n=982
2019 → n=970

■ Doğru cevap ■ Yanlış cevap ■ Cevap yok

Temel Finansal Bilgi Skoru

Temel finansal bilgi düzeyini tespit etme amaçlı sorulan 10 sorudan en az 7'sine doğru cevap veren kadınların oranı üzerinden **minimum bilgi skoru** hesaplanmıştır.

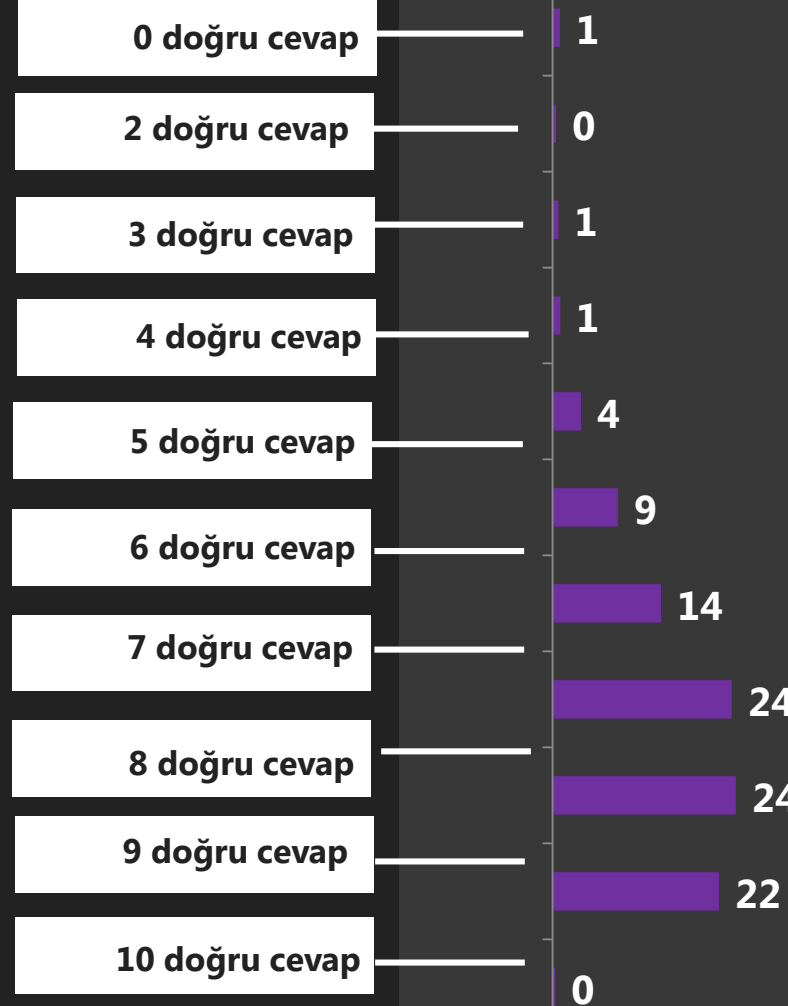
2019 yılında Türkiye’de kadınlar temel finansal bilgiye yönelik 10 sorudan ortalama 7’sine doğru cevap veriyor.

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında:

10 sorudan 7 soruya cevap verme oranı %75 iken kadınlarda bu oran %70, ortalama 7,32 doğru cevap oranı ise kadınlarda 7’dir. Buna göre kadınların bilgi skorları daha düşük demek mümkün

2019 → n=970

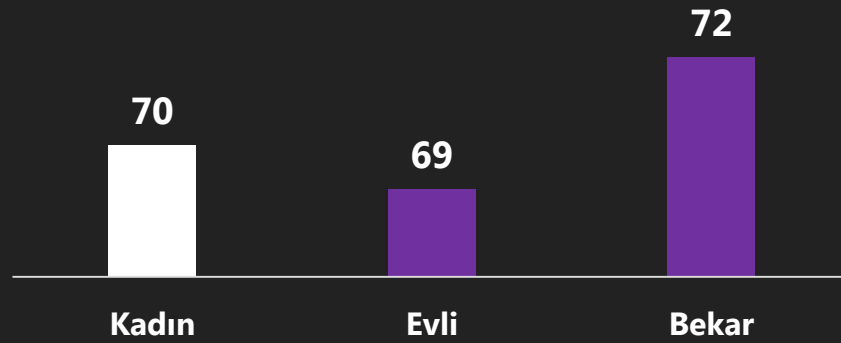
Temel Finansal
Bilgi Skoru
2019 %

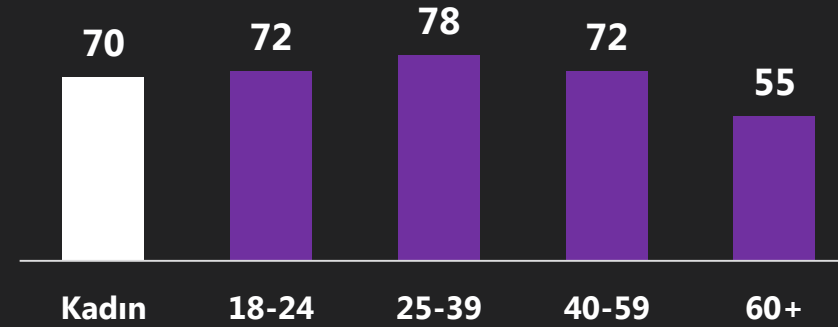
%70

Temel Finansal Bilgi Skoru – demografik kırılım

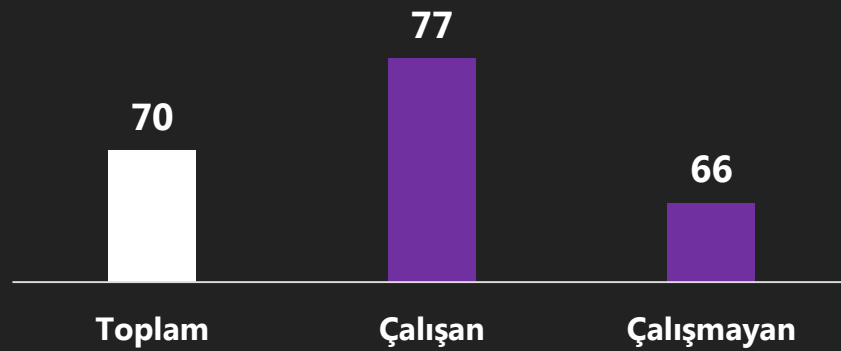
CİNSİYET

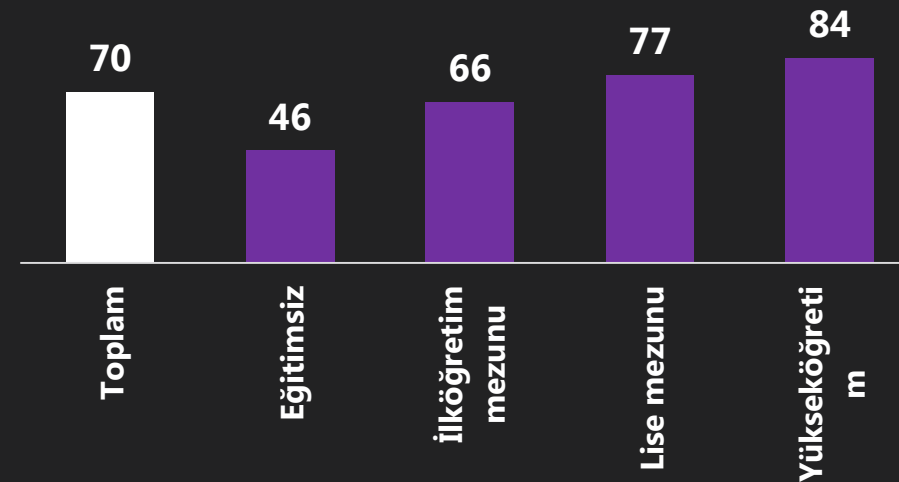
YAŞ

ÇALIŞMA DURUMU

EĞİTİM

2019 → n=970

Kadınların ekonomik konulara ilişkin bilgi düzeyi

2019 açıklanan yıllık enflasyon: % 20.3

Kadınlar nezdinde belirtilen enflasyon:

%75'i fikir beyan etmemiştir.

Cevap verenler nezdinde: ortalama % 24.0

Faiz oranı

Faiz oranı hakkında kadınların %86'sı cevap verememiştir.

Bilenlerin ise verdiği cevaplar oldukça farklılaşmaktadır.

Doğru cevabı bilenlerin oranı oldukça düşüktür.

2 Ocak 2019 dolar döviz kuru: 5.38 TL

Kadınlar nezdinde belirtilen dolar kuru:

%45'i fikir beyan etmemiştir.

Cevap verenler nezdinde

→ %41'i: 5 TL

→ %39'u: 6 TL cevabını vermiştir

2 Ocak 2019 Çeyrek Altın fiyatı : 358 TL

Kadınlar nezdinde belirtilen dolar kuru:

%37'si cevap vermemiştir

Cevap verenler nezdinde

→ Ortalama 352 TL

Basit Finansal İşlem Yapma Becerisi

Temel Bulgular

Özetle;

Temel Finansal Bilgi Düzeyi açısından değerlendirildiğinde, 2019 yılında, kadınlar 10 sorudan 7'sine doğru cevap vermiştir.

Kavramsal sorulara doğru cevap verme oranı oldukça yüksek. Risk, enflasyon ve kur artışının alım gücüne etkisi konusunda 2019 yılında genel kamuoyu gibi kadınlar da daha bilgili.

Matematiksel Beceri soruları içinde «Bileşik faiz» konusu en fazla yanıt verilemeyen soru. Basit finansal işlem ve basit faiz hesaplama 2017'ye göre daha fazla doğru cevap verilen konulardandır.

Çeyrek altın fiyatı kadınların en bilgili olduğu konu.

Ancak enflasyon ve faiz oranları konusunda bilgi düzeyi çok düşük.

Finansal Ürün Kategorisi

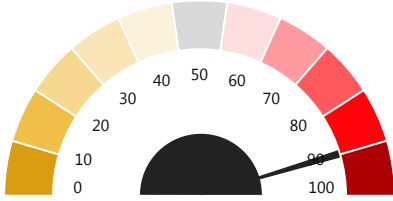
Bilinirliği

2017'ye göre sigorta hariç tüm finansal ürünler konusunda 18 yaş üzeri kadınların bilgi düzeyi artış kaydediyor.

Bireylerin sigorta ürünlerine yönelik bilgi düzeyi (%60) genel olarak diğer finansal ürün ve yatırım araçlarından daha düşük.

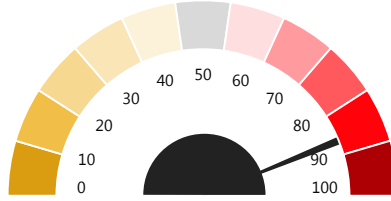
2019

%89

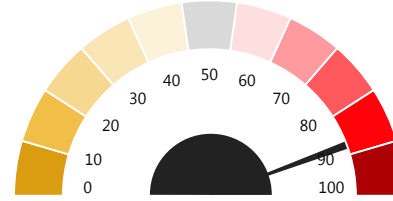
Tasarruf ve emeklilik

%84

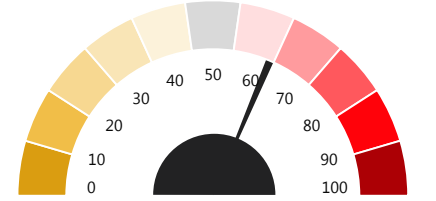
Ödeme

%85

Kredi

%60

Sigorta

2017

%85

%79

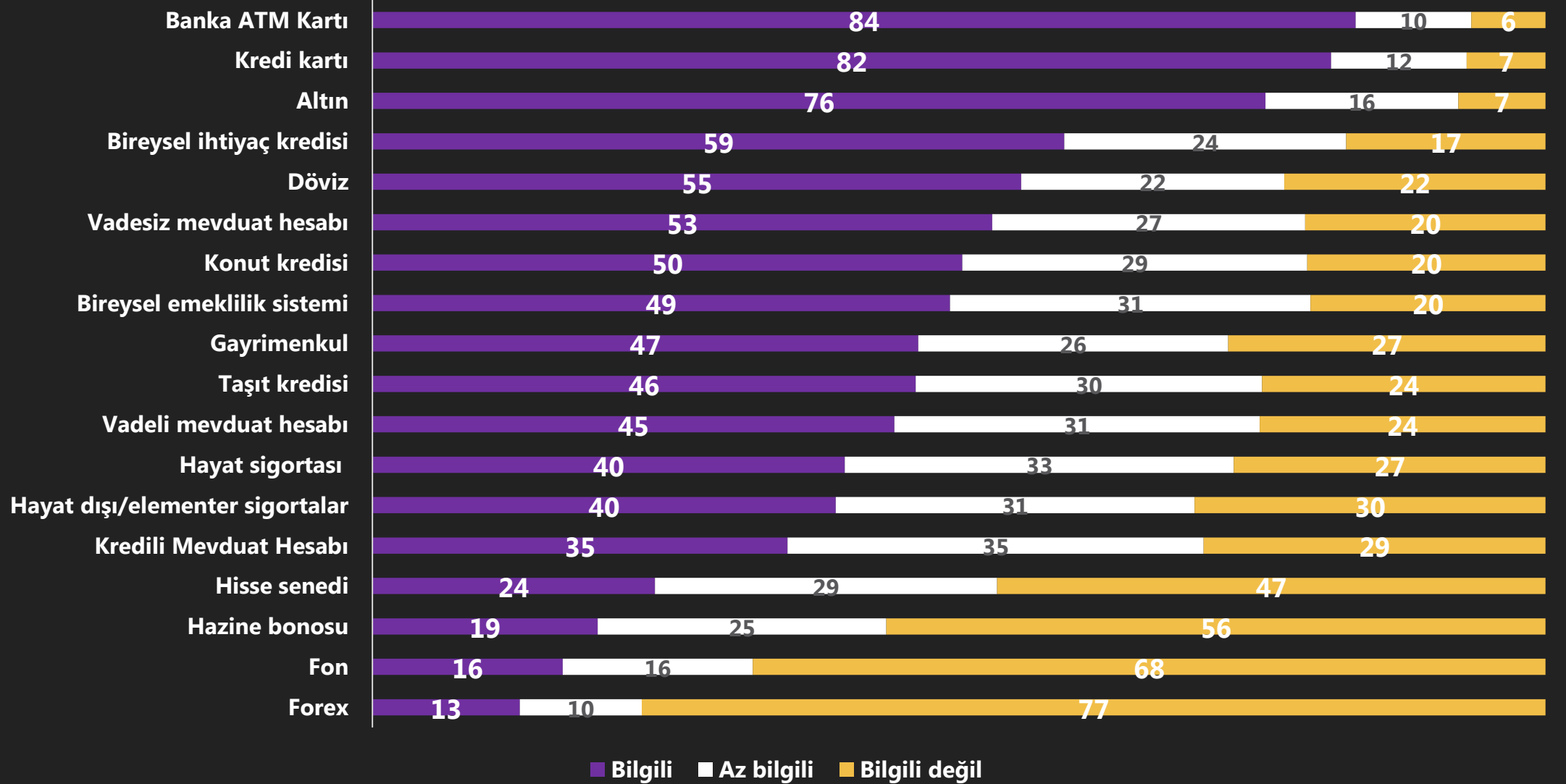
%79

%56

n=970

Finansal Ürün Bilinirliği

Hisse senedi, bono, fon ve Forex kadınların büyük bir çoğunluğu tarafından bilinmiyor.

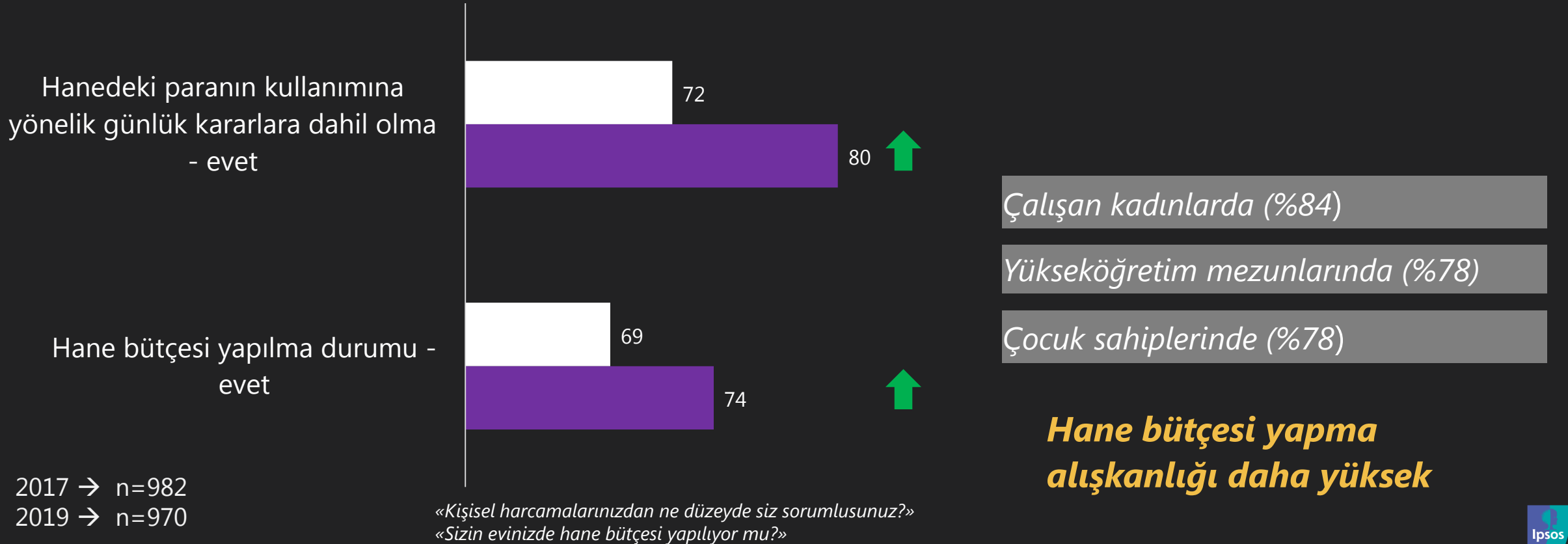

n=970

Finansal Davranışlar

Kişisel Harcamalar ve Hane Bütçesi

Kadınlara göre hem kişisel harcamalardan kişisel olarak sorumlu olma hem de hanelerde bütçe yapılma durumu 2017 yılına göre ciddi bir **artış** göstermektedir. Diğer yandan her 4 haneden 1'inde hala hane bütçesi yapılmamaktadır.

2017 → n=982
2019 → n=970

Hane Bütçesi Üzerinde Karar Alıcılar

«Hane bütçenize parasal olarak katkıda bulunuyor musunuz?»

Kadınların hane bütçesine katkıda bulunma düzeyi 2017 ile benzer seviyede. Türkiye'deki kadınların yarısı hane bütçesine katkıda bulunmakta.

60+ yaş grubunda

Çalışan kadınlarda

Yüksek öğretim mezunlarında

Bekarlarda

En yüksek finansal bilgi seviyesinde

Bireylerin hane bütçesine parasal olarak katkıda bulunma oranı daha düşük

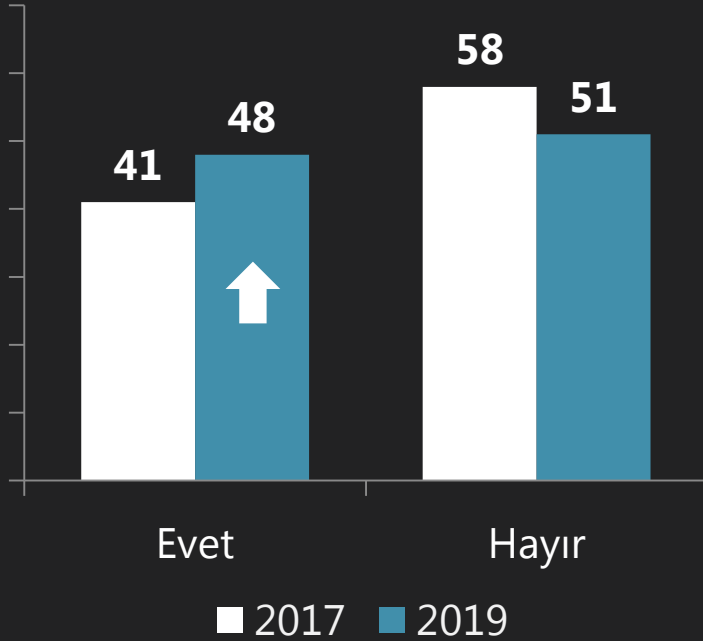
2017 → n=982

2019 → n=970

Birikim Yapma Davranışı

Kadınların para biriktirme alışkanlığı 2017 yılına göre, 2019'de daha yüksek.

«Son 12 ay içerisinde para biriktirdiniz mi?»

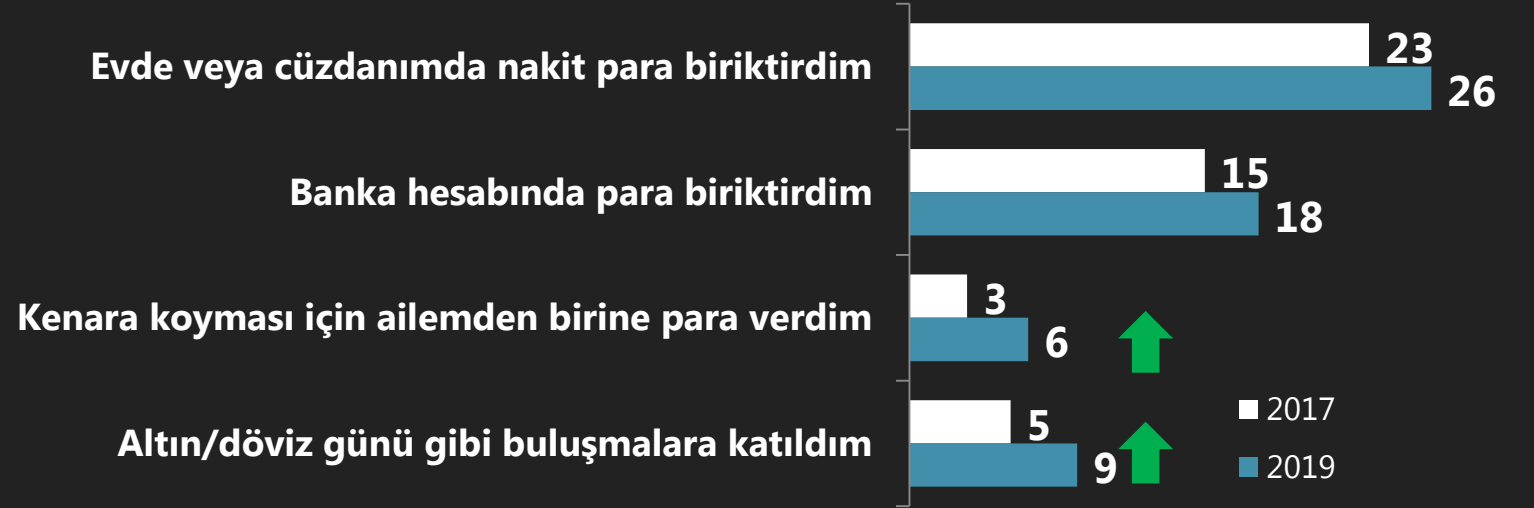

2017 → n=982
2019 → n=970

Yastık altı ve altın/döviz günü gibi para biriktirme yöntemleri kadınlar arasında artış trendi sergiliyor.

Banka hesabı dışında finansal ürünlerle birikim yapmak davranışına pek rastlanılmıyor.

Birikim Türleri

İstatistiki olarak anlamlı ölçüde yüksek skorları gösterir

Birikim Yapma / Yapmama Nedenleri

2019'da e para biriktirme motivasyonu farklılaşmış. Beklenmedik finansal zorluk yaşamamak için para biriktirmek kadınlar için de en önemli etken,

Kadınlarda para biriktirmenin önündeki engel gelir ve gider dengesi olarak ifade ediliyor. Borçların olması ve harcamaların artması 2017'ye göre daha önemli birer etken haline gelmiş.

Para Biriktirme Nedeni*

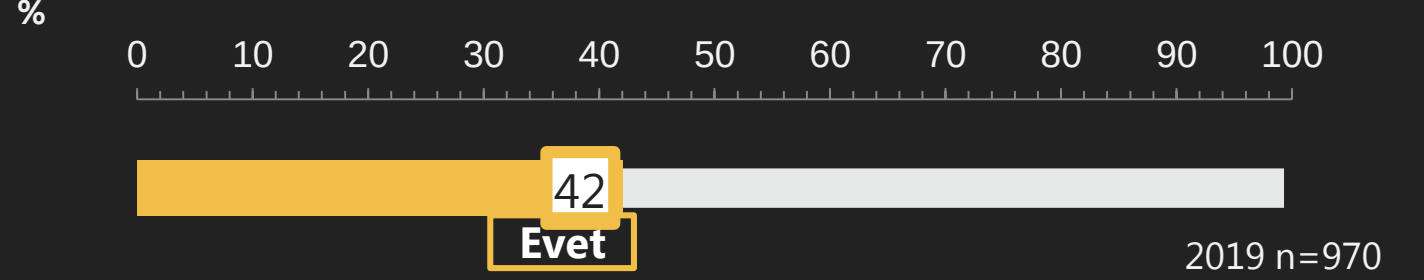

Para Biriktirmeme Nedeni*

Gelir – Gider Dengesi

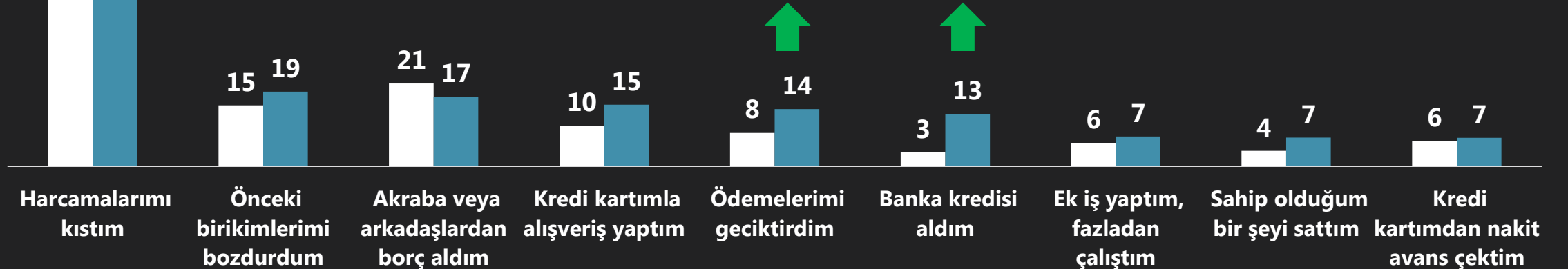
Son 12 ay içinde kadınlar için harcamaların gelirden daha yüksek gerçekleşmesi durumu 2017 ile çok benzer. 2017’de bu oran %41 iken 2019’da %42.

«Bazı aylar harcamalarımız gelirimizden fazla olabilir. Son 12 ay içinde hiç bu tür bir durumla karşılaştınız mı??» (%)

«Bu tür bir durum en son başınıza geldiğinde ay sonunu getirebilmek için ne/neler yaptınız?» (%)

Harcamaları kısmak 2017’de de olduğu gibi kadınlar arasında da alınan en önemli aksiyon. 2019 yılında ödemeleri geciktirmek ve banka kredisi almak 2017 yılına göre daha yüksek.

2017 n=399
2019 n=405

■ 2017 ■ 2019

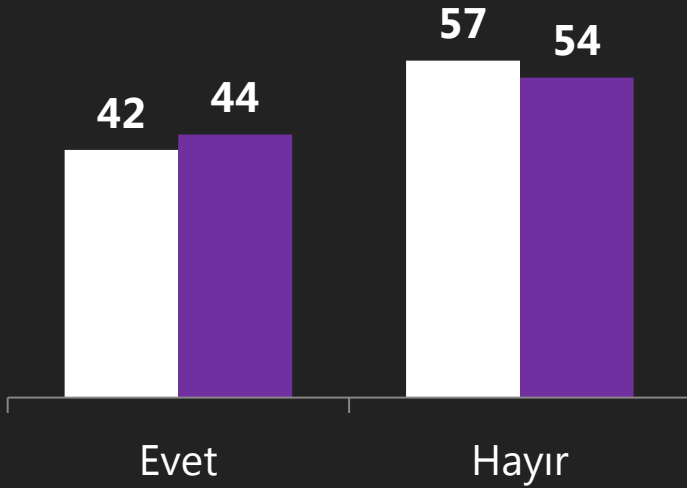
%7’inin altında belirtilen cevaplar grafikte gösterilmemiştir.

Borçlanma Davranışı

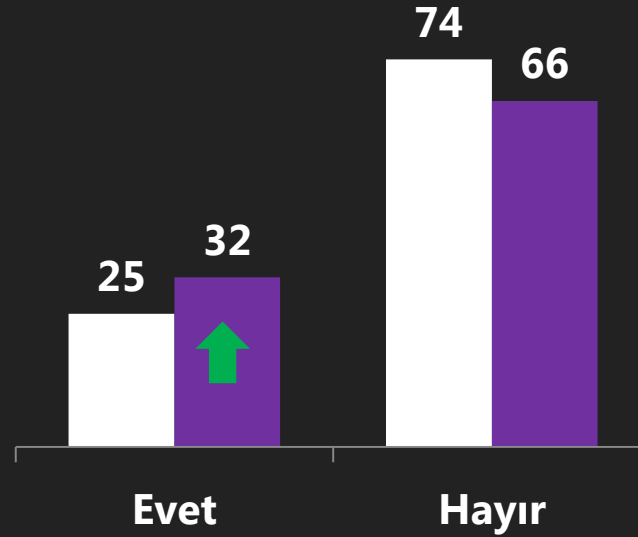
Türkiye’de kişisel borcu olan kadınların sayısı 2017’den bu yana artış göstermiş (%32).

Kadınlar arasında geleceğe yönelik borçlanma niyeti içinde olanların oranında ise bir değişim gözlemlenmiyor.

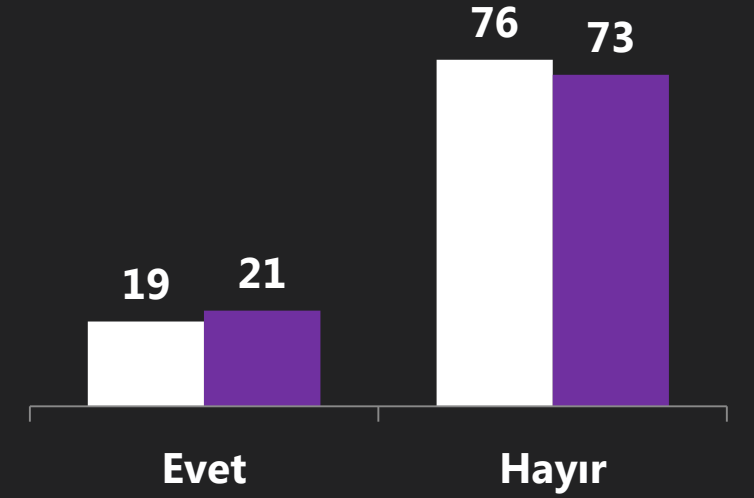
«Şu anda hanenizin herhangi bir borcu var mı?»

«Şu anda kişisel olarak herhangi bir borcunuz var mı?»

«Önümüzdeki bir yıl içinde siz borçlanmayı düşünüyor musunuz?»

■ 2017 ■ 2019

2017 → n=982
2019 → n=970

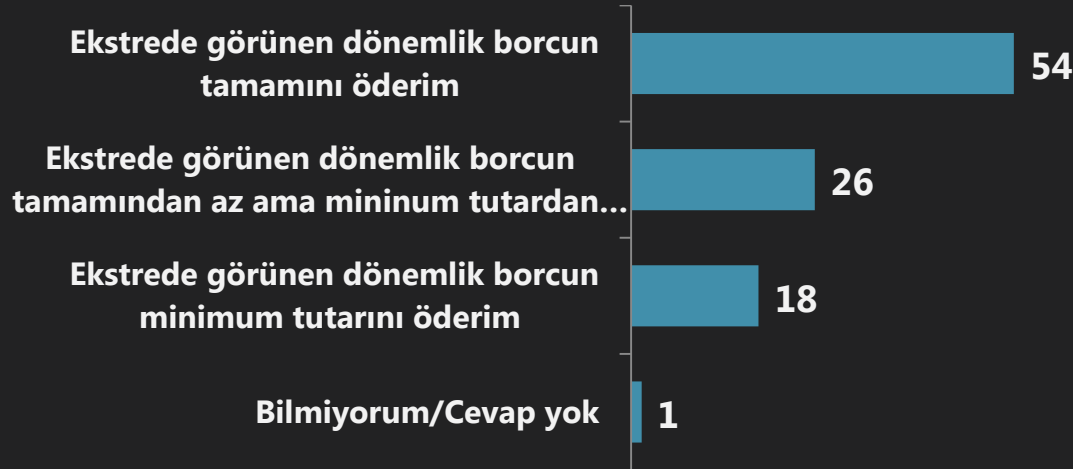
İstatistiki olarak anlamlı ölçüde yüksek skorları gösterir

Borç Ödeme Davranışı

Borç Ödeme Davranışı (n=772)

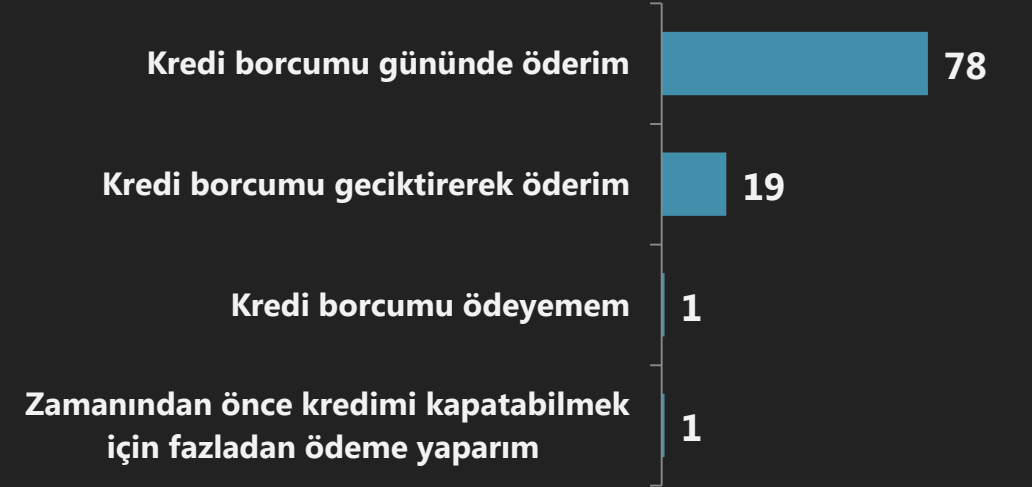
Kredi Kartı Borcu Ödeme Davranışı (n=1205)

Toplunun genelinde olduğu gibi kadınların da %87'si borçlarını her zaman ve çoğu zaman zamanında ödediğini belirtiyor. Ancak 2017 yılına göre kadınların sıklıkla zamanında ödeme davranış biçiminde bir düşüş (2017: %52) gözlenmekte.

Gerek genel borçlarını gerek se de kredi kartı ve kredi borcunu ödeme davranışları Türkiye geneli ile benzerdir.

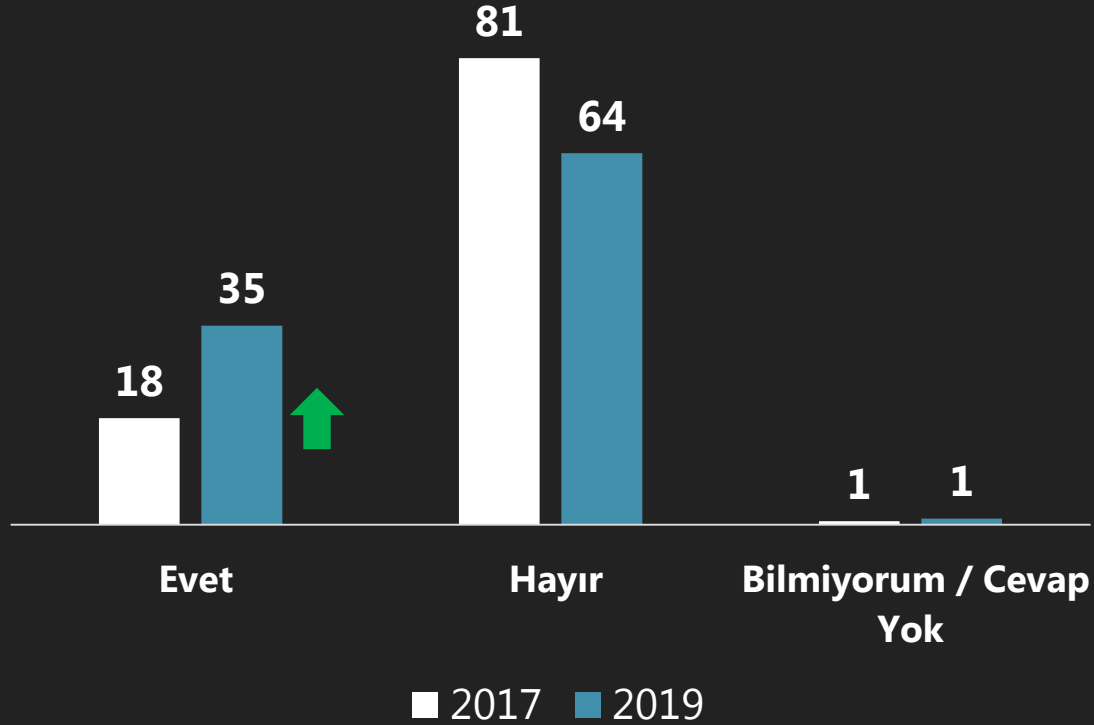
Kredi Borcu Ödeme Davranışı (n=294)

İnternet Bankacılığı Kullanımı

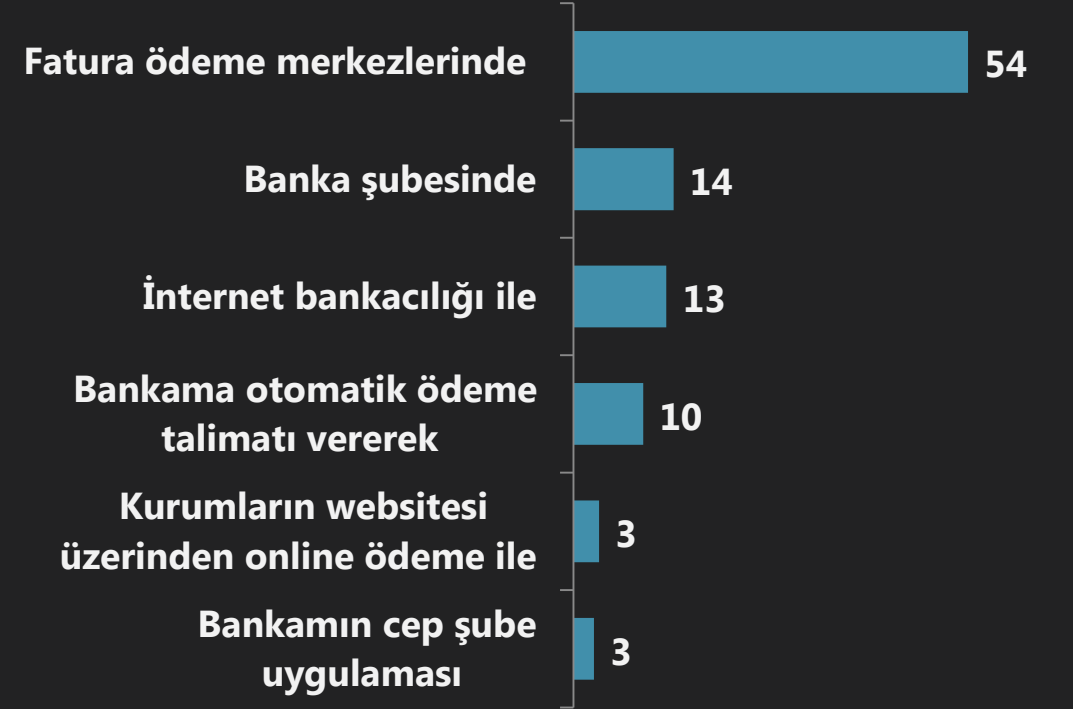
İnternet bankacılığı kullanımında, kadınlar arasında da, 2019 yılında anlamlı bir artış var. Ancak bu oran hala genel kitleye göre 6 puan geridedir. Kadınlarda 25-39 yaş , çalışan, yüksek öğretim mezunu ve finansal bilgi düzeyi olarak en yüksek grupta internet bankacılığı kullanımı daha yüksek.

İnternet Bankacılığını Kullanıyor musunuz?

2017 → n=982
2019 → n=970

Faturalarınızı çoğunlukla ne şekilde ödüyorsunuz?

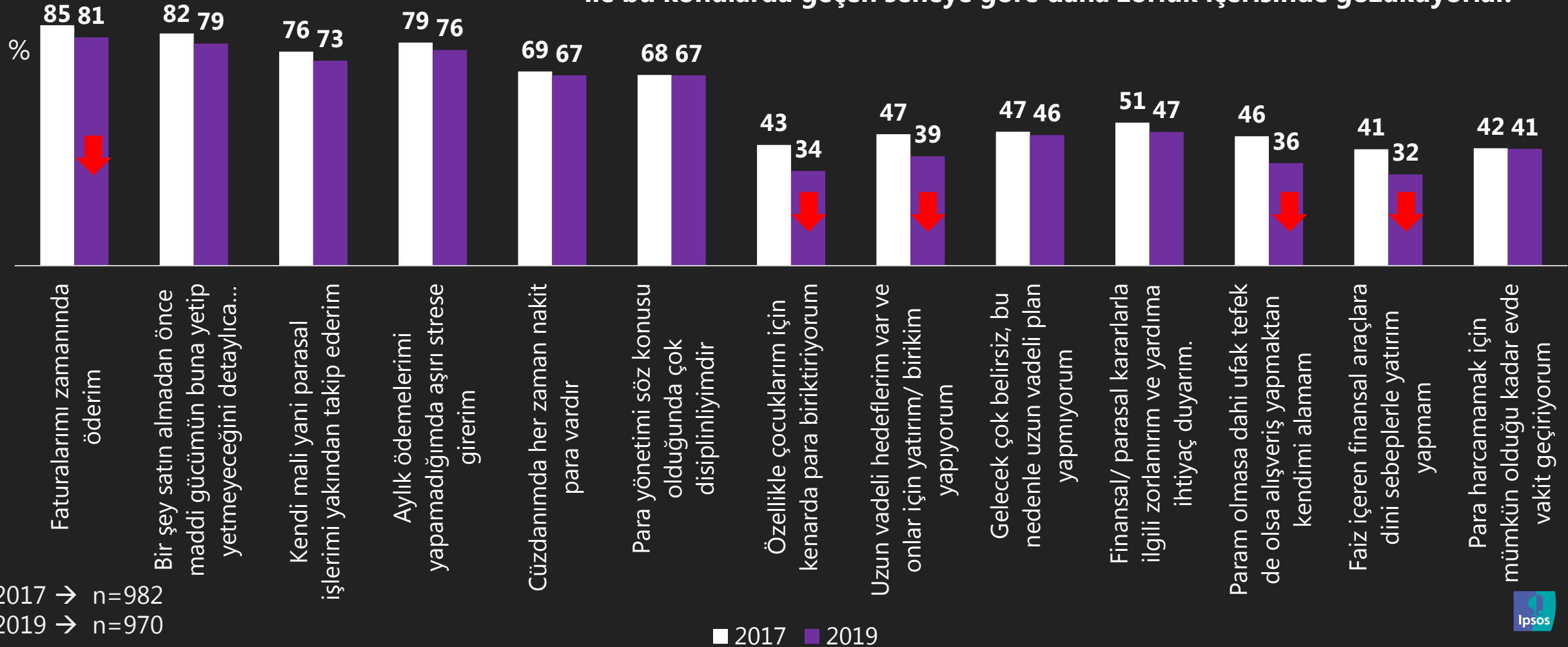
↑ İstatistiki olarak 2017'ye göre anlamlı ölçüde yüksek skorları gösterir

Finansal Davranışlar

2017-2019

2017 yılı ile kıyaslandığında finansal davranışlarda 2019'da bazı alanlarda farklılıklar gözlenmiştir.

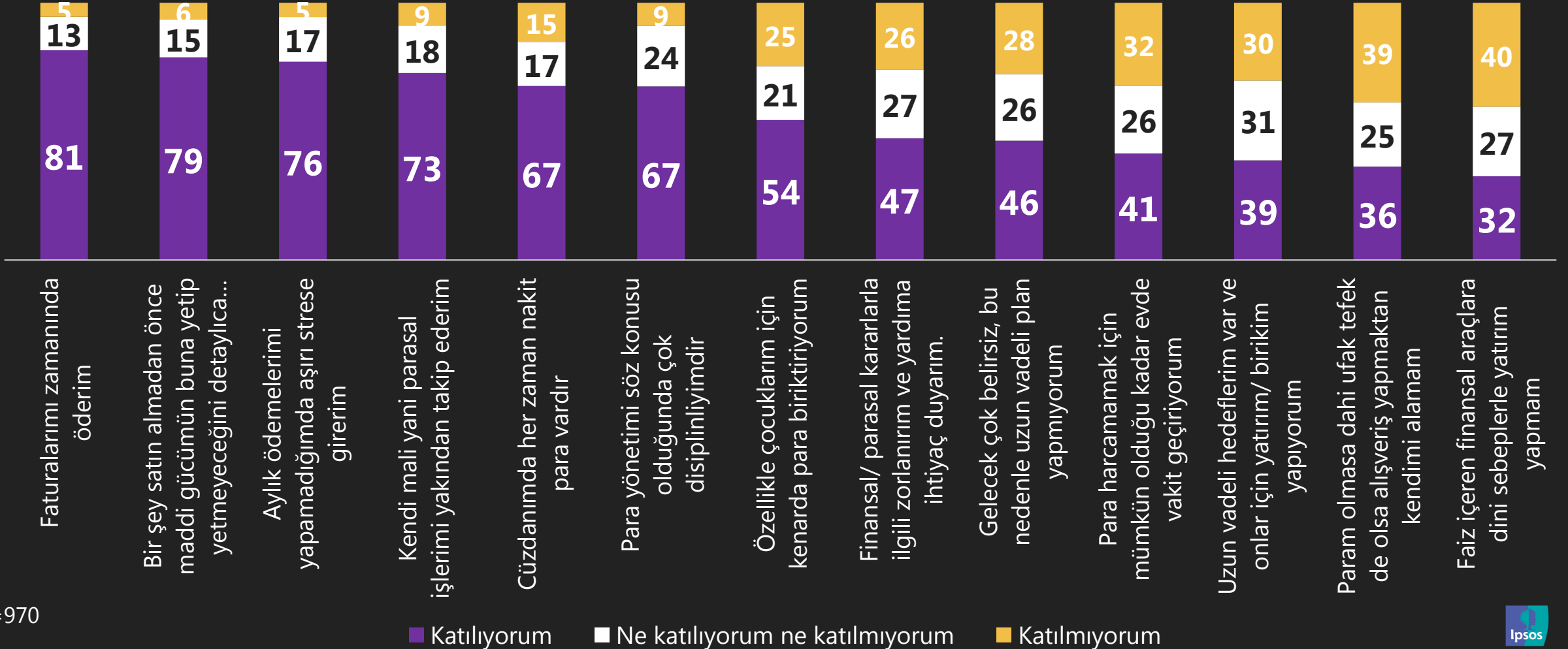
→ Faturaları zamanında ödeme, kenarda para biriktirme, uzun vadeli planlar yapma, alışveriş yapmaktan kendini alamama gibi sorgulanan ifadeler kadınlar daha az katılım gösteriyor; bir diğer deyişle ekonomik krizin etkisi ile bu konularda geçen seneye göre daha zorluk içerisinde gözüküyorlar.

Finansal Davranışlar

%

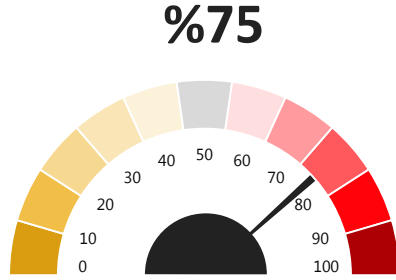
Kadınlarda 2017 yılına göre katılım oranında artış görülen ifadelerde yüksek oranda kararsızlık durumu da söz konusu.

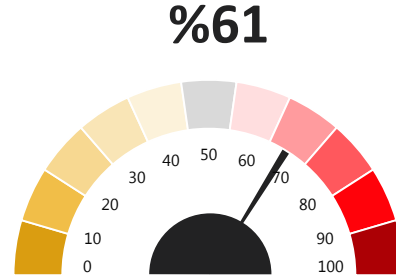
Finansal Ürün Sahipliği

Kadınlarda tasarruf ve emeklilik ürünleri ile ilgili sahiplik 2017'ye göre yaklaşık 7 puan artmış, diğer ürünlerin sahipliği benzer oranda.

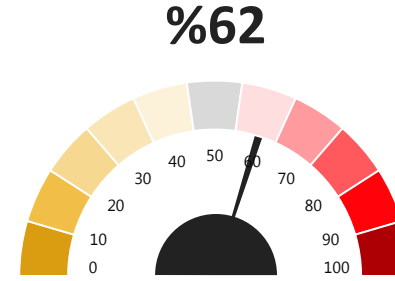
2017

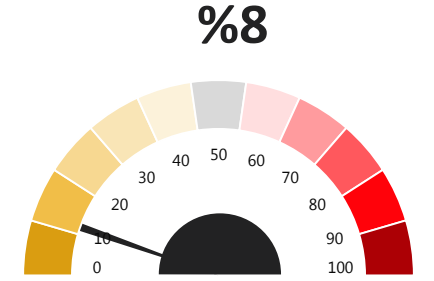
Ödeme

Kredi

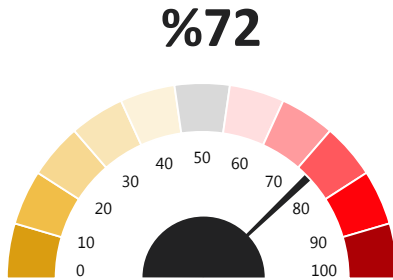

Tasarruf ve emeklilik

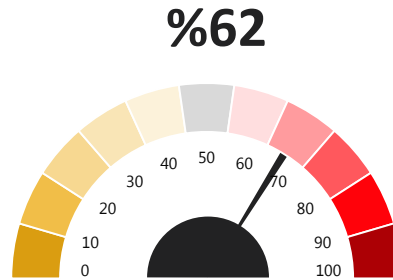

Sigorta

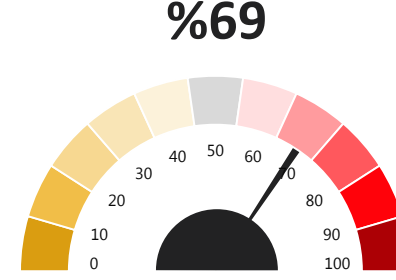
2019

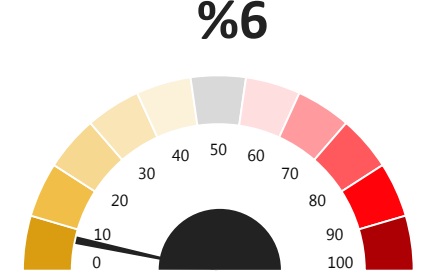
Ödeme

Kredi

Tasarruf ve emeklilik

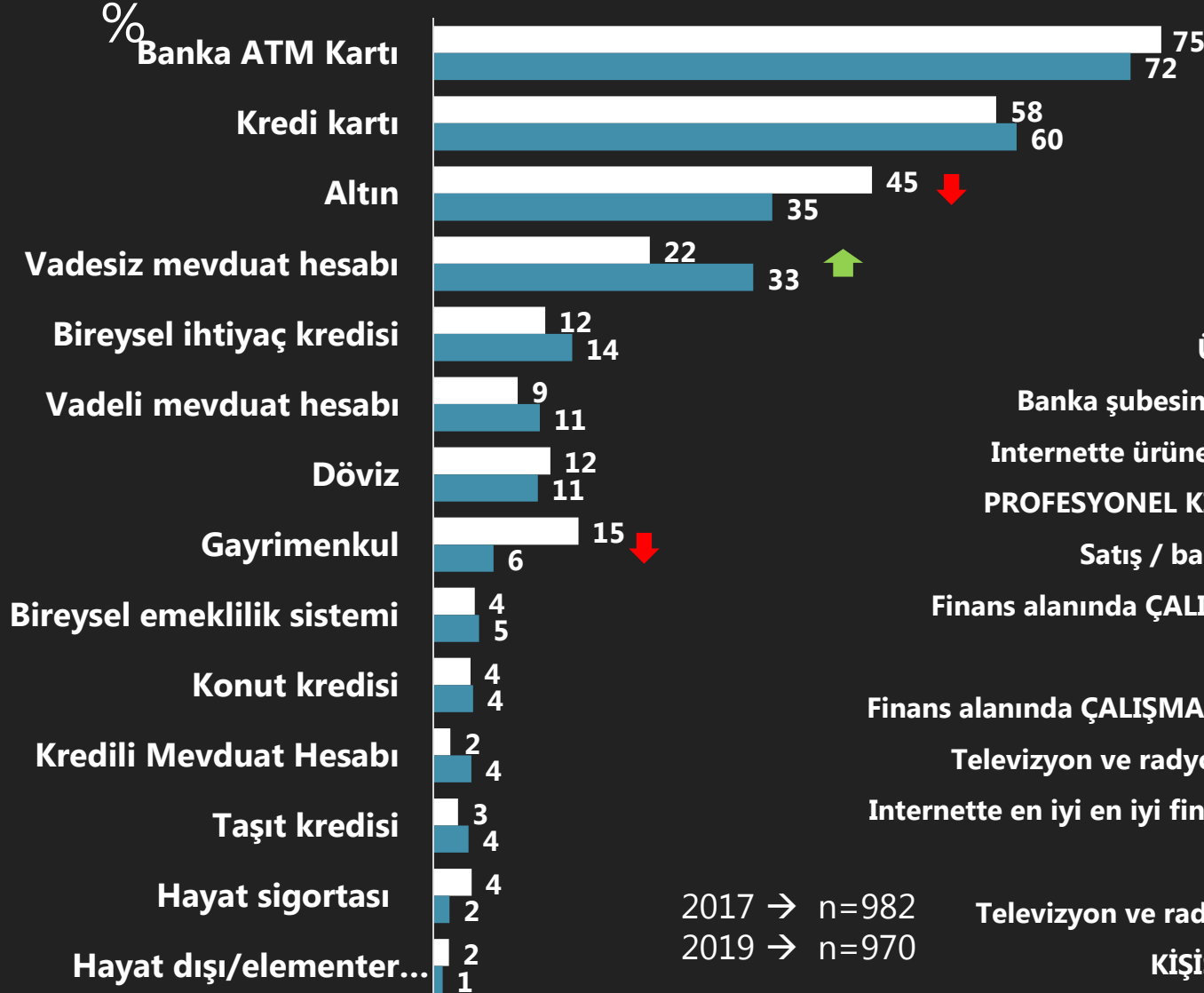

Sigorta

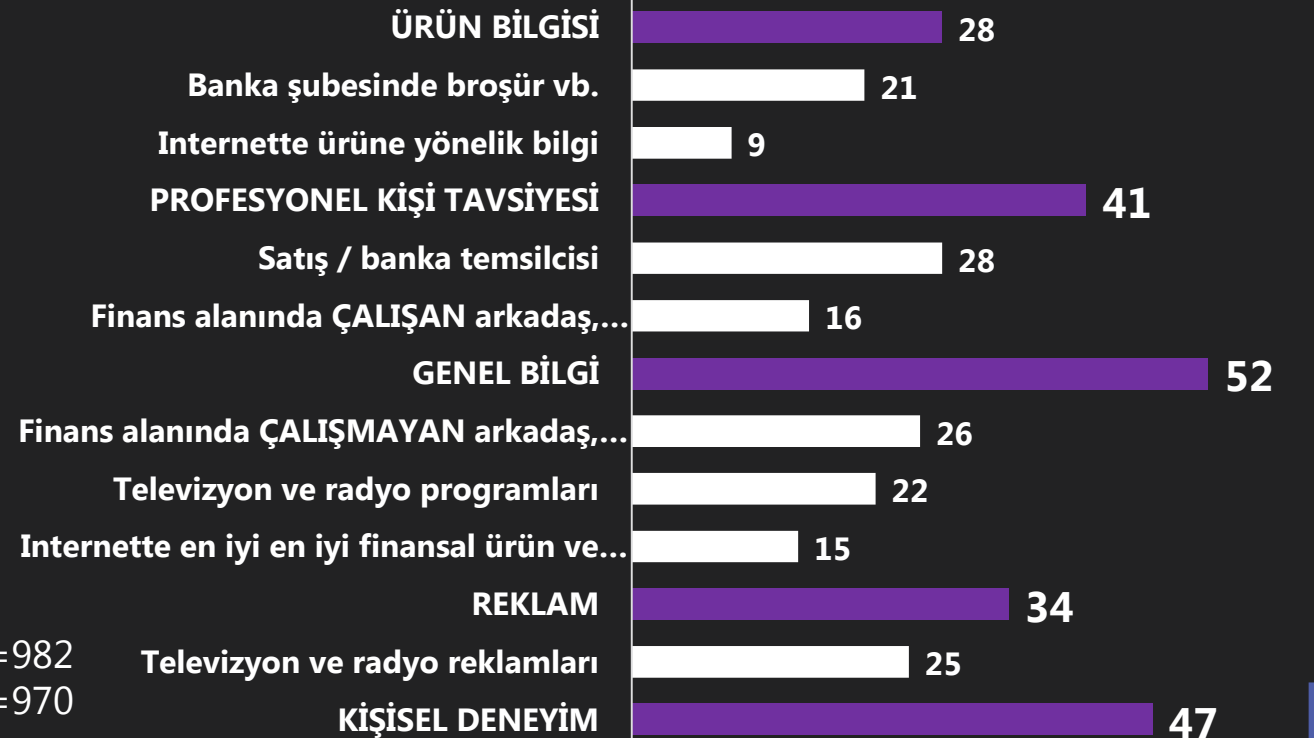
2017 → n=982
2019 → n=970

Finansal Ürün Sahipliği

Kadınlarda finansal ürün sahipliğinde 2019'da «vadesiz mevduat hesabında» artış gözlemlenmekte. Altın ve gayrimenkul ise düşüş trendinde.

karar verme sürecinde bilgi alınan yerler %

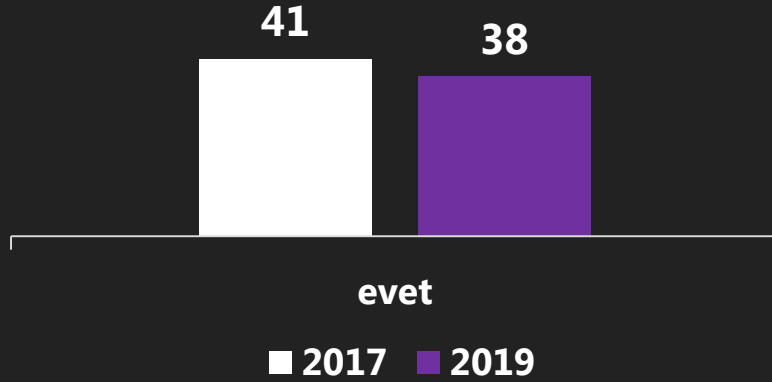

2017 → n=982
2019 → n=970

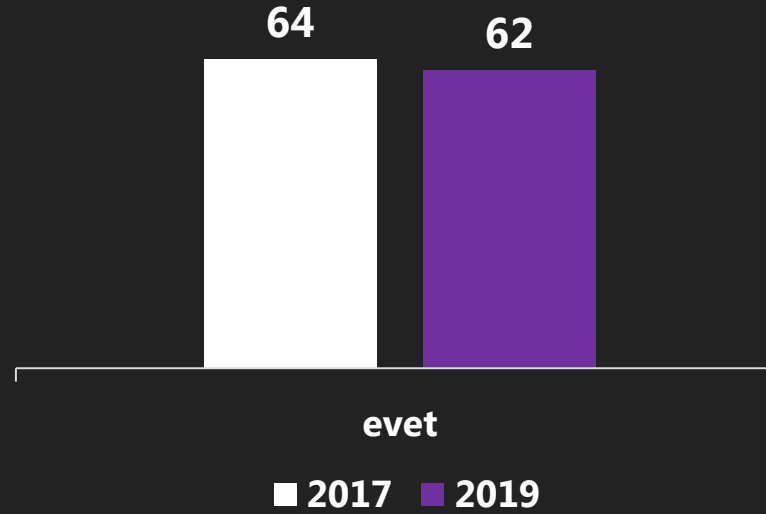
Finansal Plan

Kadınlar finansal plan yapma konusunda 2017'deki davranışlara benzer bir davranış sergilerken plana uyma konusunda daha fazla zorlanıyorlar.

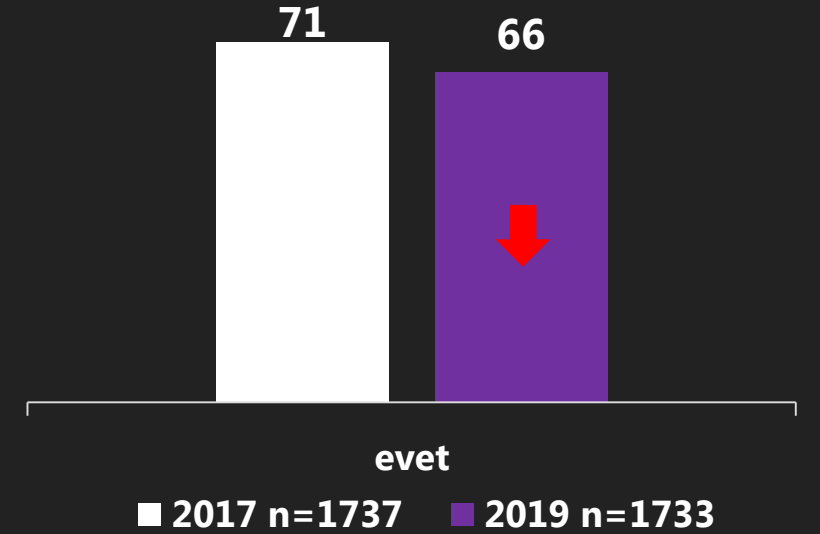
«Sizin kişisel olarak veya eşinizle/çekirdek aile bireylerinizle birlikte herhangi bir finansal planınız var mı?»

« Size herhangi bir yerden para geldiğinde, bu parayı nasıl kullanacağınızı planlar mısınız?»

« Bu plana uyar mısınız?»

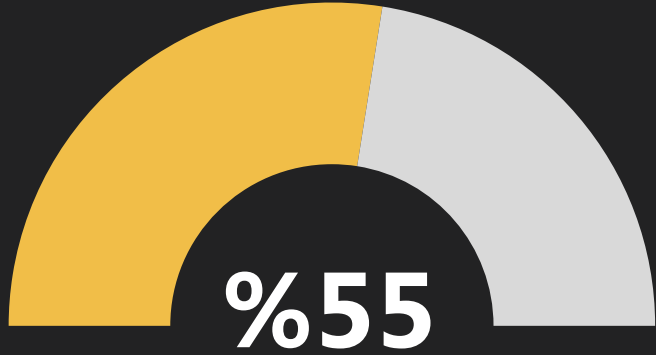
'Sıklıkla' ve 'her zaman' planlarım

'Sıklıkla' ve 'her zaman' uyarım

2017 → n=982
2019 → n=970

Emeklilik Planları

« Emekliliğim için iyi bir parasal planlama yaptığıma dair kendime güvenim tam” ifadesine ne ölçüde katılıyorsunuz?»

Katılıyorum (7 üzerinden 5,6 ve 7 skoru verenler)

n=1665

2017’de %46 olan emeklilik için parasal plan yapma konusunda kendilerine güvenleri 2019’da %55’e çıkmıştır.

Yaşlılıkta maddi ihtiyaçları karşılamak için temel plan devletten emekli maaşı almak. Kadınlar aile & akrabalarından gelecek parasal yardımı daha az dile getirirken başka emeklilik planlarında artış söz konusu.

«Yaşlılığınızda maddi ihtiyaçlarınızı karşılamak için ne gibi planlarınız var?»

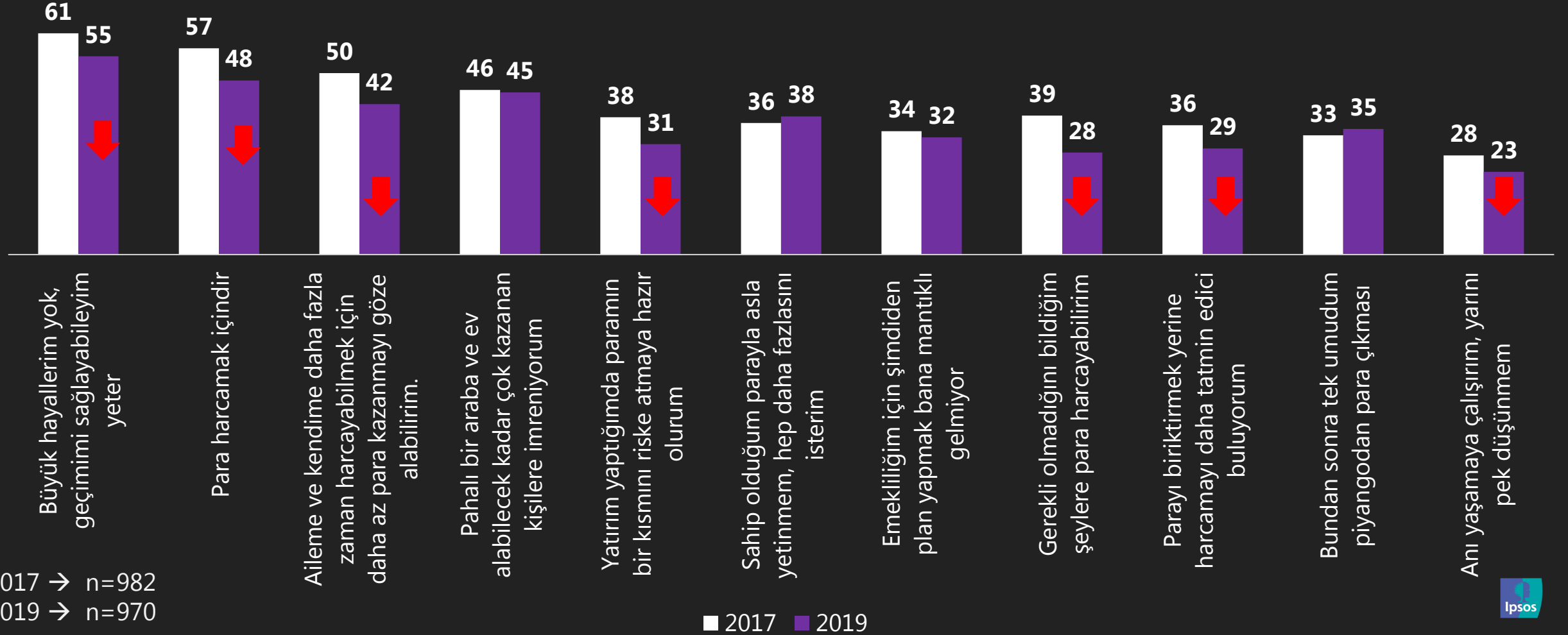
Temel Finansal Tutumlar

Finansal Tutumlar

2017-2019

Kadınlar 2019 yılında para harcama, parayı riske atmada daha tedirgin. Aile ile vakit geçirmek için daha az para kazanmayı göze almakta daha çekinceli. Paranın harcamak için olduğu görüşüne kadınlar daha az katılım gösteriyor ve yatırım yaparken paranın bir kısmını riske atma, gerekli olmayan şeylere para harcama, parayı biriktirme yerine harcama gibi konulardan imtina ediyorlar. Ekonomik krizin etkisi ile kadınlarda anı yaşama davranışı düşüş trendinde.

Sonuç

Sonuçlar

Finansal Okuryazarlık Endeksi

Kadınların temel finansal okuryazarlık düzeyinde son bir sene içinde artış kaydedilmiştir. Alt detayda bilgi ve davranış skorlarında 2017'ye göre yükseliş varken tutum skoru benzer seviyede konumlanmaktadır.

Finansal Okuryazarlık Skoru (Kadın)	2017	2019
	53	55
Finansal Bilgi Skoru	61	63
Finansal Davranış Skoru	51	51
Finansal Tutum Skoru	47	51

Finansal Bilgi

Temel Finansal Bilgi Düzeyi açısından değerlendirildiğinde, 2019 yılında, kadınlar 10 sorudan 7'sine doğru cevap vermiştir.

Kavramsal sorulara doğru cevap verme oranı oldukça yüksek. Risk, enflasyon ve kur artışının alım gücüne etkisi konusunda 2019 yılında genel kamuoyu gibi kadınlar da daha bilgili.

2017'ye göre sigorta hariç tüm finansal ürünler konusunda 18 yaş üzeri kadınların bilgi düzeyi artış kaydediyor. Hazine, bono, Forex gibi ürünler ise hala bilinmiyor.

Faiz ve enflasyon konusunda da Türkiye'deki kadınlar da genel kamuoyu gibi çok bilgili değil ancak döviz kuru ve çeyrek altın fiyatı konusunda oldukça bilgililer.

Finansal Durum

Günümüzde yaşanan ekonomik darboğaz genel kamuoyu kadar bireysel olarak kadınların da Türkiye'nin mevcut ekonomik durumuna ve geleceğine yönelik algıyı etkiliyor. Kadınların %73'ü ekonomik krizden dolayı alım güçlerinin azaldığını düşünüyor ve kadınların yaklaşık yarısı (%46) işsiz kalma endişesi taşıyor. Özellikle 18-39 yaş aralığında, lise mezunu, bekar ve yüksek finansal bilgi düzeyine sahip kadınlar nezdinde işsiz kalma kaygısı yüksek.

Ekonomik krizin etkisinin gözlemlendiği diğer bir alan ise kişisel gelir konusu. 2017'de kadınların %38'inin kişisel geliri yokken 2019'da bu oran %45'e çıkmış. Söz konusu oran genel kamuoyu ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir.

Finansal Davranışlar

2017 yılına göre daha fazla hanede hane bütçesi yapılıyor. Türkiye’de kadınların yaklaşık yarısı hane bütçesine katkıda bulunuyor. Çalışan kadınlarda, yükseköğretim mezunlarında ve çocuk sahibi olan kadınlarda hane bütçesi yapma alışkanlığı daha yüksek.

Para biriktirme konusunda kadınlar da daha fazla bilinçli. (%41’den %48’e yükselmiş). Yastık altı ve altın/döviz günü gibi para biriktirme yöntemleri kadınlar arasında artış trendi sergiliyor.

Kadınlarda para biriktirmenin önündeki engel, gelir ve gider dengesi olarak gözüküyor. Borçların olması ve harcamaların artması 2017’ye göre daha önemli birer etken haline gelmiş. 2019 yılında ödemeleri geciktirmek ve banka kredisi almak 2017 yılına göre daha yüksek.

Borçlanma konusu da 2017’ye göre daha negatif, kadınların kişisel borçları da artış göstermiş (%25’den %32’ye yükselmiş).

Borç ödeme konusunda toplumun genelinde olduğu gibi kadınlar da hala disiplinli, %87’si borcunu zamanında ödediğini, %78’i kredi borcunu 30 gününde ödediğini, %54’ü ise kredi kartı borcunun tamamını ödediğini belirtiyor.

Kadınlar finansal plan yapma konusunda 2017’deki davranışlara benzer bir davranış sergilerken plana uyma konusunda daha fazla zorlanıyorlar.

Pozitif bir trend içinde olan konu; Emeklilik planı. Kadınlar aile & akrabalarından gelecek parasal yardımı daha az dile getirirken başka emeklilik planlarında artış söz konusu.

Sonuçlar

Finansal Tutumlar

2017'ye göre 2019'da kadınların da daha tedirgin olduğunu söylemek mümkün ;
→ "para harcamak içindir" diyenlerin oranı %57'den, %48'e gerilemiş.

Kadınlarda en çarpıcı değişim "Anı Yaşama" davranışının düşüş trendinde olması. "Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem" ifadesine katılım oranı 2017'de % 28 iken 2019'da bu oran %23 seviyesine gerilemiş. Aynı zamanda 2019 yılında kadınlarda "param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam" ifadesine katılım %46'dan %36'ya, parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici bulma görüşü de %36'dan %29'a gerilemiş durumda. Tüm bunlar ~~kişilerin~~ kadınların daha tedirgin ve daha kontrollü olmaya başladığını göstermekte.

Türkiye toplumu için en önemli değerın çocuk ve aile olduğu bilinir ancak; genel kamuoyu gibi kadınlarda da "Aileme ve kendime daha fazla zaman harcayabilmek için daha az para kazanmayı göze alabilirim." diyenlerin oranı %43'ten %34'e gerilemiş durumda. Bu da geçtiğimiz ekonomik darboğaz sürecinde para kazanmanın daha kritik bir konu olduğunu belirtmekte.

Başarınız için yanınızdayız.

Centrum İş Merkezi Aydınevler No:3, 34854

Küçükyalı – İstanbul

T : +90 [216] 587 1111, F : +90 [216] 417 6565

www.ipsos.com.tr

www.arastirmakutuphanesi.com